




## Měkkýši jihovýchodních údolí Prahy

### Molluscs of the southeastern valleys of Prague

DAGMAR ŘÍHOVÁ<sup>1</sup>, ŠTĚPÁNKA PODROUŽKOVÁ<sup>2,3</sup>, ALENA KOCURKOVÁ<sup>3</sup>, MAGDA DRVOTOVÁ<sup>4</sup>,  
JANA ŠKODOVÁ<sup>5</sup>, JAN ORAVEC<sup>3</sup> & LUCIE JUŘIČKOVÁ<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Katedra biologie a environmentálních studií PedF UK, M. Rettigové 4, CZ-116 39, Praha 1, Česká republika,  
e-mail: dagmar.rihova@pedf.cuni.cz,  <https://orcid.org/0000-0002-2122-130X>

<sup>2</sup>Zoologické oddělení, Národní muzeum, Cirkusová 1740, CZ-193 00, Praha 9 Horní Počernice, Česká republika,  
 <https://orcid.org/0000-0002-0356-531X>

<sup>3</sup>Katedra zoologie PŘF UK, Viničná 7, CZ-128 44, Praha 2, Česká republika,  <https://orcid.org/0009-0007-1552-3815>  
 <https://orcid.org/0000-0001-5163-1222>

<sup>4</sup>Redakce Živa, Vodičkova 40, CZ-110 00, Praha 1, Česká republika

<sup>5</sup>Pržno 1, CZ-756 23 Jablunka nad Bečvou, Česká republika,  <https://orcid.org/0000-0002-0894-4570>

ŘÍHOVÁ D., PODROUŽKOVÁ Š., KOCURKOVÁ A., DRVOTOVÁ M., ŠKODOVÁ J., ORAVEC J. & JUŘIČKOVÁ L., 2024:  
Měkkýši jihovýchodních údolí Prahy [Molluscs of the southeastern valleys of Prague]. – *Malacologica Bohemoslovaca*, 23: 42–68. <https://doi.org/10.5817/MaB2024-23-42>

Publication date: 24. 6. 2024.

This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 Public License.

By the standards of Prague, its south-eastern part represents a less diversified part of the city in terms of relief and geological composition. The present article describes the development of terrestrial mollusc fauna since the beginning of explorations of this area in the 1940s and a comparison with the current in-depth exploration. Currently, 82 species have been recorded here (6 bivalves, 12 aquatic snails, 64 land gastropods). Most of the mollusc fauna occur in the linear vegetation along the waterways, suitable for the ecological group of less demanding forest snails dominating the entire Prague area. Specific to this part of the city are several more sensitive forest snails, which are the relicts of certainly much more widespread forest communities in the past. The first findings of *Daudebardia brevipes* and the non-native species *Deroceras invadens* and *Lucilla scintilla* in the wild nature of Prague are significant.

**Key words:** faunistics, Prague molluscs, *Daudebardia brevipes*, *Lucilla scintilla*, *Deroceras invadens*

### Úvod

Za účelem zhodnocení změny fauny a flóry pod rostoucím urbanistickým vlivem rozvíjejícího se města vznikl v roce 1984 projekt environmentálního monitoringu vybraných okrsků Prahy (podrobněji viz PODROUŽKOVÁ et al. 2022). Průzkum malakofauny jako významné bioindikační skupiny byl nedílnou součástí tohoto projektu. Sledované oblasti (Divoká Šárka, Prokopské údolí, soutok Vltavy a Berounky, Uhříněveská obora spolu s údolím Pitkovického potoka a „Trojská kotlina“) byly vybrány tak, aby představovaly rozdílná přírodní prostředí hlavního města a jejich stav se monitoroval v pětiletých cyklech – tedy každý rok jedna z pěti oblastí.

Před třemi lety skupina autorů této práce navázala na popsanou předchozí snahu a z uvedených oblastí bylo dosud revidováno Prokopské údolí (PODRUŽKOVÁ et al. 2021) a Trojská kotlina (PODRUŽKOVÁ et al. 2022). Prostor Uhříněveské obory a údolí Pitkovického potoka v jihovýchodním cípu Prahy, jejichž výsledky revize z let 2022–2023

jsou zde předkládány, představovaly do počátku monitorovacího projektu malakozoologicky opomíjenou část města, zvláště v porovnání např. s vápencovou oblastí Prokopského údolí. Poznatků, se kterými by se výsledky na začátku projektu daly porovnat, bylo na rozdíl od jiných částí Prahy velmi málo. Zhodnocení stavu během počátečního průzkumu z roku 1985, které uvádí LOŽEK & PFLEGER (1988), je tedy první studií, zaměřenou na jihovýchodní část Prahy. Dnes, po více než 35 letech máme k dispozici záznamy Vojena Ložka z původního projektu, ve formě nepublikovaných poznámek a rukopisů zpráv (LOŽEK 1985–2010) uložených v Národním muzeu. Své úsilí v jihovýchodním cípu Prahy nesoustředil pouze na oboru v Uhříněvsi, ale také na další partie toku Říčanského potoka, blízkého Pitkovického potoka, Botiče a Rokytky, které jsou v příspěvku rovněž zahrnuty. Průzkum těchto míst již nebyl tak systematický, přesto poskytuje materiál vhodný ke srovnání a lze z něj vysledovat trendy, které vedly k dnešnímu stavu malakofauny v okolí těchto pražských toků.

## Charakteristika území

Toky Pitkovického potoka, Botiče, Říčanského potoka a Rokytky se vinou na jihovýchodním okraji Prahy, směrem od Říčan. Tato část Prahy, i když ještě spadá do teplé oblasti, se v rámci pražského prostoru vyznačuje vlhčím a chladnějším až submontánním podnebím (SKALICKÝ 1988) a ve srovnání s daleko pestřejší krajinou na levém břehu Vltavy se jeví chudá a jednotvárná. Zkoumaný prostor se nachází na severním okraji geomorfologické jednotky Uhříněveská plošina, která skutečně představuje plochou pahorkatinu s málo členitým reliéfem. Pouze několik větších potoků zde vytvořilo mělká, ač výrazně modelovaná údolí (LOŽEK 1985–2010).

Geologický podklad tvoří břidlice svrchního proterozoika místy s odolnými polohami, které mohou vytvořit strmé svahy až skalní výchozy (Obr. 1) (Pitkovická stráň, pravý břeh Říčanského potoka). Břidlice jsou živinami chudý, pro měkkýše morfologicky i chemicky ne právě vhodný podklad. Příznivější podmínky se vyskytují lokálně tam, kde jsou překryty vápnitými sprašemi, např. na levém břehu Říčanského potoka v Uhříněveské oboře. Spraše se zde ale vyskytují pouze ojediněle. Stejně jako u řady dalších údolí severojižní orientace ve vnitřních Čechách se i

v případě Říčanského potoka či Rokytky projevuje údolní asymetrie (Obr. 2). Zatímco levý břeh je plochý, s mírným nástupem k nivě a pokrývají ho hlubší půdy, na pravém břehu je svah k nivě mnohem prudší, s mělkými půdami, kde se skalní podklad dostává blíže povrchu (KUBÍKOVÁ et al. 2005, LOŽEK 1985–2010).

Na jihovýchodě Prahy převládají plošiny, kde se rozvinuly smíšené doubravy, v úzkém pásu podél toků olšiny (Obr. 3). Pestřejší je porost na svazích, nicméně sklon není tak výrazný, aby se zde vytvořily skutečně suťové lesy. Navíc byly v minulosti osázeny nevhodnými dřevinami, často trnovníkem akátem a místy i borovicí černou (Obr. 4). Původně meandrující toky s dobře vyvinutými nivami začal člověk měnit již v hlubokém pravěku, ačkoli tato část pražského prostoru nebyla nijak hustě osídlena. Postupně došlo k přeměně lesnaté krajiny na zemědělskou, s malými ostrůvky lesa. Jednou z ploch, kde se lesní porost pravděpodobně zachoval v relativně přirozeném stavu, je Uhříněveská oboře. Toto území představuje cenný soubor lesních společenstev, o jejichž kontinuitě svědčí výskyt reliktních druhů brouků (KUBÍKOVÁ et al. 2005), ale také například citlivější lesní druh plže *Clausilia pumila* (LOŽEK 1985–2010). Les v Oboře má dnes bohaté keřové patro (Obr. 5), což potlačilo bylinnou vegetaci a najdeme zde



**Obr. 1.** Geologický podklad jihovýchodní části Prahy představují horniny proterozoického stáří – břidlice, droby či silicity. Zde břidlicový skalní výchoz nad Rokytkou u obce Koloděje. Foto Štěpánka Podroužková.

**Fig. 1.** The geological basis of the south-eastern part of Prague is represented by rocks of Proterozoic age – slate, chert or silicite. Here, a slate rock outcrop above Rokytky near the village of Koloděje. Photo by Štěpánka Podroužková.

nitrofilní i invazní druhy, např. křídlatku, nicméně střemchová jasenina podél potoka je jedním z nejlépe zachovaných údolních porostů v okolí Prahy (LOŽEK 1985–2010). Vodní toky jsou dnes ve značné délce regulovány v hlubokých korytech, což způsobuje vysušování nivy. Opačný vliv na hydrologii mají rybníky (např. Podleský) a nádrže v oblasti Lítožnice, které zvyšují stanovištní rozmanitost a částečně nahrazují původní mokřady.

Xerothermní formace jsou vyvinuty na Pitkovické stráni či nad horní hranou stěny lomu v Dubči (KUBÍKOVÁ et al. 2005). Suché trávníky Pitkovické stráně jsou acidofilního rázu, tedy z hlediska měkkýšů málo vhodné prostředí.

### Metodika

Starší malakologická data, na rozdíl od řady levobřežních okrsků Prahy, pocházejí ze dvou etap. Z doby vůbec prvních sběrů měkkýšů v Čechách na konci 19. století nejsou žádné záznamy. První malakozoologická zmínka z této oblasti je o výskytu plže *C. pumila* v Uhříněvsi a pochází z roku 1938 od Jaroslava Petrboha (PETRBOH 1938). Na něj navazují sběry Vojena Ložka z období 2. světové války. Výsledky sběrů jsou spolu s některými doprovodnými informacemi o lokalitě uvedeny v jeho denících, ale neby-

ly oficiálně publikovány (LOŽEK 1941–2007 a Příloha 1). Druhým obdobím jsou sběry ze soustavného průzkumu od roku 1985, které jsou rovněž z většiny vedeny v deníkových záznamech V. Ložka, ale také oficiálně publikovány nejsou (LOŽEK 1985–2010 a Příloha 1). Měkkýše údolí Rokytky zpracovala v diplomové práci MICHÁLKOVÁ (1989). Výsledky všech předchozích studií (LOŽEK 1941–2007, LOŽEK 1985–2010, MICHÁLKOVÁ 1989) jsou shrnuty v práci JUŘÍKOVÉ (1995) a uvedeny zde v Příloze 1.

V průběhu systematického monitorování V. Ložek opakovaně navštěvoval lokality, které se staly základem i pro náš průzkum. Nami použitá metodika je velmi podobná metodice používané Ložkem v průběhu celého monitorování od roku 1985 (podrobněji LOŽEK 1941–2007 a Přílohy 1 a 2). Na všech lokalitách byl proveden ruční sběr po dobu 30 minut, většinou doplněný o odběr hrabankových vzorků. Ty byly odebírány v objemu 6–8 l jako směsný vzorek tak, aby byla reprezentativně pokryta celá, jinak heterogenní, plocha zkoumaného stanoviště. Dále byly hrabankové vzorky a náplavy zpracovány standardní prosevovou metodou (LOŽEK 1956). Vzorky odebírané na trvale zamokřených lokalitách byly zpracovány metodou mokrého výplavu dle HORSÁKA (2003). Studie je zaměřena primárně na monitoring suchozemských plžů, avšak díky



**Obr. 2.** Východní břeh Rokytky (vlevo) představuje více či méně prudký svah, kdežto na západním břehu je krajina plochá. Tento tvar údolí je typický pro toky v jihovýchodní části Prahy. Foto Štěpánka Podroužková.

**Fig. 2.** The eastern bank of the brook Rokytka (on the left) presents a more or less steep slope, while the landscape on the western bank is flat. This shape of the valley is typical for streams in the southeastern part of Prague. Photo by Štěpánka Podroužková.

použité metodice (zpracování náplavů, mokrý výplav) byli na mnoha místech zachyceni také vodní plži či mlži, kteří jsou ve výsledcích rovněž zmíněni.

Geografické souřadnice lokalit v systému WGS 84 byly odečteny z turistických map uveřejněných na [www.mapy.cz](http://www.mapy.cz). Systematický přehled měkkýšů a jejich názvosloví jsou sjednoceny podle práce HORSÁKA et al. (2024).

### Seznam lokalit

Popis lokalit zahrnuje údaje v tomto pořadí: číslo lokality; název a bližší popis stanoviště včetně metody sběru; zeměpisné souřadnice v systému WGS 84; nadmořská výška; datum a autor sběru. Autorkami sběrů jsou Štěpánka Podroužková (ŠP), Dagmar Říhová (DŘ), Alena Kocurková (AK), Jana Škodová (JŠ) a Magda Drvotová (MD). Lokality jsou rozděleny do tří oblastí podle příslušných vodních toků a jejich umístění zobrazují mapy na Obr. 6, 7, 8, 9. Druhy zaznamenané na jednotlivých lokalitách uvádí Tab. 4 a Příloha 2, s výjimkou lokalit č. 60 a 79, kde nebyly zaznamenány žádné druhy.

### Pitkovický potok

**1. Pod bahnitým prameništěm u Strančic** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v porostu pod pramenným rybníčkem Pitkovického potoka, především okolo tlejícího starého pařezu: lesní porost tvoří javor klen (*Acer pseudoplatanus*), bříza bělokorá (*Betula pendula*), vzrostlé keře lísky (*Corylus avellana*) a bezu černého (*Sambucus nigra*); v podrostu husté kopřiviště (*Urtica dioica*), vtroušeně s netýkavkou malokvětou (*Impatiens parviflora*), kuklíkem *Geum urbanum* a malými semenáčky javoru kleny; místy holý povrch lesní půdy, s občasnými spadnými větévkami; 49,9542N, 14,6621E; 385 m n. m.; 15. 10. 2022; DŘ, AK.

**2. Břeh potoka ve Svojsicích** – Ruční sběr byl proveden pod nízkým prudkým svahem končícím v oblouku Pitkovického potoka: porost nad svahem tvořen duby (*Quercus* sp.); ve svahu samotném rostou lískové keře (*C. avellana*) a semenáče jasanu (*Fraxinus excelsior*); okolo potoka vyrůstají vzrostlé javory kleny (*A. pseudoplatanus*) a klenové houštiny; půda okolo potoka a mezi stromy je holá, drobtovitá, částečně pokrytá rozloženou listovou opadankou a aktuálně opadlými listy; 49,9574N, 14,6569E; 383 m n. m.; 15. 10. 2022; DŘ, AK.



**Obr. 3.** Jarní aspekt v PR Mýto na březích Rokytky. V habrové doubravě tu žije nápadný druh nahého plže, *Tandonia rustica*. Foto Štěpánka Podroužková.

**Fig. 3.** Spring aspect in Mýto Nature Reserve on the banks of the brook Rokytky. A distinct slug species, *Tandonia rustica*, lives here, in the hornbeam oak forest. Photo by Štěpánka Podroužková.

**3. Olšina mezi Svojšicemi a Oticemi, poblíž soutoku Pitkovického a Vinného potoka** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byl proveden v sušším porostu vzrostlých olší (*Alnus glutinosa*); v podrostu husté kopřiviště (*U. dioica*), vtroušeně s kuklíkem *G. urbanum* a česnáčkem lékařským (*Alliaria petiolata*); okolo místa odběru keře bezu černého (*Sambucus nigra*) a vzrostlé vrby (*Salix* sp.) stromového vzrůstu; na zemi poměrně dost odumřelého dřeva (větve); 49,9595N, 14,6506E; 365 m n. m.; 15. 10. 2022; DŘ, AK.

**4. Palouček u olšiny mezi Svojšicemi a Oticemi** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku proběhl vedle olšového lesíka (lokalita č.3); malá přirozená mýtinka s jemným travním porostem (Graminae) s jednotlivými trsy široolistých ostřic (*Carex* sp., ruční sběr proveden i na těchto ostřicích), občas trsy kuklíku *G. urbanum*; okolo vzrostlé olše (*A. glutinosa*), klenové semenáčky (*A. pseudoplatanus*) a kopřivy (*U. dioica*); množství olšového opadu; 49,9597N, 14,6504E; 365 m n. m.; 15. 10. 2022; DŘ, AK.

**5. Olšina u Voděrádek** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku proběhl v okolí Pitkovického potoka v úzkém pruhu lesa mezi pastvinou a polem; Pitkovický potok zde mírně meandruje, na jeho březích rostou vzrostlé olše (*A. glutinosa*), duby zimní (*Quercus petraea*), topoly (*Populus* sp.)

a semenáče jasanu (*F. excelsior*); bylinné patro tvořeno pitulníkem (*Galeobdolon* sp.), kuklíkem *G. urbanum*, travinami (Graminae), netýkavkou malokvětou (*I. parviflora*) a kopřivou *U. dioica*; především pitulník zde tvoří zapojený porost na povrchu země; hrabanka díky povodňovému odnosu chybí, půda s drobtovitou strukturou; 49,9739N, 14,6392E; 336 m n. m.; 15. 10. 2022; DŘ, AK.

**6. Niva JV od Kuří** – Ruční sběr, odběr hrabankového vzorku a sběr náplavu proběhl v louce a přilehlých lesních partiích vedle Pitkovického (Vinného) potoka, který zde meandruje; okolní louka částečně zarostlá vzrostlými olšemi (*A. glutinosa*), pod nimi rozsáhlý a hustý porost kopřiv (*U. dioica*) doplněný netýkavkou žláznatou (*I. glandulifera*), travinami (Graminae) a vtroušeně kuklíkem *G. urbanum*; na některých místech nahrazeno porosty popence břečťanolistého (*Glechoma hederacea*); z louky se pozvolna zvedají svahy, porostlé stromy: keřovité třešně (*Prunus* sp.), vzrostlé vrby (*Salix* sp.), duby (*Quercus* sp.), borovice (*Pinus* sp.) a jasanu (*F. excelsior*); 49,9835N, 14,6244E; 295 m n. m.; 15. 10. 2022; DŘ, AK.

**7. Skalky u obce Kuří** – Ruční sběr byl proveden v porostu javoru klenu (*A. pseudoplatanus*), javoru mléče (*Acer platanooides*) a bezu černého (*S. nigra*); v podrostu přítomná pampeliška smetanka (*Taraxacum* sect. *Taraxacum*);



**Obr. 4.** Na hřebeni Smetanka ( $\Delta$  243 m) nad Hrdlořezy najdeme suchý porost dubů a borovic. Měkkyši se tu kromě nejodolnějších druhů nevyskytují. Foto Štěpánka Podroužková.

**Fig. 4.** On the ridge of Smetanka ( $\Delta$  243 m) above Hrdlořezy we can find a dry stand of oaks and pines. Molluscs do not occur here except for the most resistant species. Photo by Štěpánka Podroužková.

49,9889N, 14,6186E; 325 m n. m.; 1. 5. 2023; AK, ŠP.

**8. Niva u obce Kuří** – Ruční sběr a hrabankový vzorek byly odebrány v jasenině s javorem mlčcem (*A. platanoides*) a střemchou obecnou (*Prunus padus*); v bylinném patře přítomna bršlice kozí noha (*Aegopodium podagraria*) a břečťan popínavý (*Hedera helix*); 49,9886N, 14,6178E; 315 m n. m.; 1. 5. 2023; AK, ŠP.

**9. Levý břeh Pitkovického potoka u obce Kuří** – Ruční sběr byl proveden v porostu tvořeném javorem klenem (*A. pseudoplatanus*), javorem mlčcem (*A. platanoides*), smrkem (*Picea* sp.), střemchou obecnou (*P. padus*); v podrostu přítomen břečťan (*H. helix*), hlistník hnízdák (*Neottia nidus-avis*) a orsej jarní (*Ficaria verna*); 49,9884N, 14,6171E; 315 m n. m.; 1. 5. 2023; AK, ŠP.

**10. Lipany, od nádrže zpět ke Kuří** – Ruční sběr byl proveden v úzkém pásu lesa podél Pitkovického potoka; stromové patro tvořeno habry (*Carpinus* sp.), duby (*Quercus* sp.), bukem lesním (*Fagus sylvatica*); keřové patro z bezu černého (*S. nigra*); v bylinném patře hojná bršlice kozí noha (*A. podagraria*); 49,9971N, 14,6123E; 305 m n. m.; 1. 5. 2023; AK, ŠP.

**11. Přírodní park Botič-Milíčov: Lipany, niva pod skalkami pod obcí** – Ruční sběr a odběr náplavu byl proveden v olšíně při Pitkovickém potoce; na místě rostou bez černý (*S. nigra*); v bylinném patře kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), svízel (*Galium* sp.), hluchavka (*Lamium* sp.) a rozrazil (*Veronica* sp.); 50,0068N, 14,6104E; 290 m n. m.; 1. 5. 2023; AK, ŠP.

**12. Přírodní park Botič-Milíčov: Benice, meandry pod obcí** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v olšíně v meandrech Pitkovického potoka; porost je tvořené olšemi (*Alnus* ps.), vrbami (*Salix* sp.) a bezem černým (*S. nigra*); v bylinném patře hojně kopřiva dvoudomá (*U. dioica*) a popenec břečťanolistý (*Glechoma hederacea*); 50,0161N, 14,5989E; 280 m n. m.; 1. 5. 2023; AK, ŠP.

**13. Přírodní park Botič-Milíčov: niva Pitkovického potoka pod PP Pitkovická stráň** – Ruční sběr byl proveden v nivě potoka přecházející v louku, pod vzrostlou vrbou (*Salix* sp.) v porostu kopřivy dvoudomé (*U. dioica*) a svízele přítuly (*G. aparine*); 50,0241N, 14,5735E; 263 m n. m.; 21. 6. 2023; MD.

**14. PP Pitkovická stráň: PP Pitkovická stráň v rezervaci** – Ruční sběr a hrabankový vzorek byly provedeny a odebrány v xerothermních trávnících na vršku kopce a ve svazích a na dně opuštěného lomu; 50,0246N, 14,5733E; 276 m n. m.; 21. 6. 2023; MD.

**15. Přírodní park Botič-Milíčov: Pitkovický potok nad ústím do Botiče** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v blízkosti toku Pitkovického potoka; 50,0278N, 14,5641E; 255 m n. m.; 21. 6. 2023; MD.

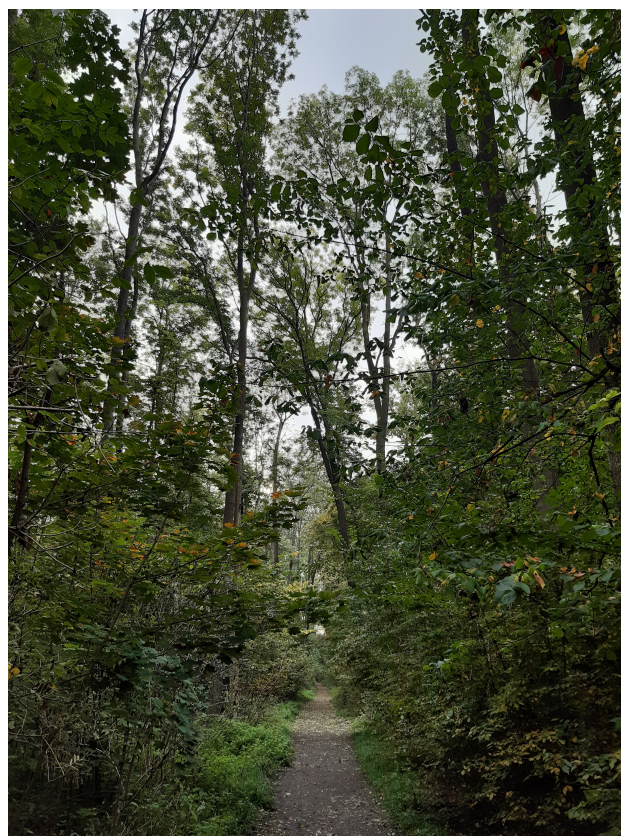
**16. Přírodní park Botič-Milíčov: soutok Pitkovického potoka a Botiče** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v nivě potoka v listnatém lese s bujným bylinným podrostem; stromové a keřové patro tvoří dub letní (*Quercus robur*), bez černý (*S. nigra*) a líska obecná (*C. avellana*); v bylinném patře převažují kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), svízel přítula (*G. aparine*) a kuklík městský (*G. urbanum*); 50,0279N, 14,5641E; 255 m n. m.; 21. 6. 2023; MD.

## Říčanský potok

**17. Kolovraty, ulice V Louce** – Hrabankový vzorek byl odebrán na břehu Říčanského potoka vedle ulice V Louce, která je zde představována nezpevněnou cestou; odebrán byl starý náplav zachycený o paty kmenů olší (*A. glutinosa*) a bezu černého (*S. nigra*) a okolní hrabanka; mezi cestou a břehem potoka roste ruderální příměstská vegetace s menšími semenáčky javoru babyky (*Acer campestre*); v bylinném patře kuklík městský (*G. urbanum*), bršlice kozí noha (*A. podagraria*), svízel (*Galium* sp.) a kopřiva dvoudomá (*U. dioica*); zbytky náplavu složeny z větviček, listů a kusů netkané textilie; 50,0155N, 14,6169E; 294 m n. m.; 25. 11. 2023; DŘ.

**18. Lesopark Prknovka: tůňka SZ od Kolovrat za pěšinou na pravém břehu** – Ruční sběr proveden v tůňce bez vegetace, s množstvím listového opadu, mrtvého dřeva a s dřevěnými deskami pohozenými ve vodě; 50,0187N, 14,6111E; 294 m n. m.; 16. 5. 2023; AK.

**19. Lesopark Prknovka: javořina u tůňky SZ od Kolovrat na pravém břehu** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v zapojeném příměstském lese s javorem babykou (*A. campestre*), javorem mlčcem (*A. platanoides*), olší (*A. glutinosa*), hlohem (*Crataegus* sp.), střemchy obecné (*P. padus*), bezu černého (*S. nigra*).



**Obr. 5.** Uhřetěveská obora byla v minulosti bažantnicí. Dnes tu jsou chráněná přirozená lesní společenstva se starými duby, jasy, javany nebo habry a bohatým bylinným a keřovým patrem. Foto Dagmar Říhová.

**Fig. 5.** In the past, Uhřetěveská obora enclosure was a pheasantry. Today, there are protected natural forest communities with old oaks, maples, ash trees or hornbeams and a rich herb and shrub layer. Photo by Dagmar Říhová.

ra) a meruzalky (*Ribes* sp.); v bylinném patře orsej jarní (*F. verna*), bršlice kozí noha (*A. podagraria*) a semenáče javorů (*Acer* sp.); přítomno mrtvé dřevo a padlé kmeny; 50,0189N, 14,6107E; 294 m n. m.; 16. 5. 2023; AK.

**20. Lesopark Prknovka: náplav z ostrova v Říčanském potoce SZ od Kolovrat** – Náplav byl odebrán v hustém porostu kopřivy dvoudomé (*U. dioica*) s hojně ležícím mrtvým dřevem; stromové patro chybí; 50,0198N, 14,6085E; 294 m n. m.; 16. 5. 2023; AK.

**21. Lesopark Prknovka: břeh Říčanského potoka** – Hrabankový vzorek byl odebrán na vrcholu nízkého břehu Říčanského potoka; místo odběru je zastíněné vzrostlými listnáči, přímo v místě odběru rostou jasan (*F. excelsior*) a olše (*A. glutinosa*), stromy okolo jsou výrazně porostlé živým břechťanem (*H. helix*); bylinná vegetace ostrůvkovitá a řídká, tvořená kuklíkem městským (*G. urbanum*), bršlicí kozí nohou (*A. podagraria*), kopřivou dvoudomou (*U. dioica*) a travinami (Graminae); větvičkami tvořený starý náplav ve své spodní části přechází do půdy; 50,0203N, 14,6088E; 293 m n. m.; 25. 11. 2023; DŘ.

**22. Lesopark Prknovka: Listnatý les na pravém břehu potoka, J od podchodu trati** – Ruční sběr byl proveden v porostu javoru kleny (*A. pseudoplatanus*), javoru mléče (*A. platanoides*), olše (*A. glutinosa*), vrby (*Salix* sp.), střemchy obecné (*P. padus*), jírovce maďalu (*Aesculus hippocastaneum*); podrostu dominuje břechťan (*H. helix*), meruzalka (*Ribes* sp.), kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), kuklík městský (*G. urbanum*), a svízele přítula (*G. aparine*); 50,0206N, 14,6092E; 293 m n. m.; 16. 5. 2023; AK.

**23. Tůňka vedle vyústění Říčanského potoka do rybníka Velká Vodice** – Ruční sběr byl proveden v příbřežní vegetaci s ostricemi (*Carex* spp.), kosatci (*Iris* sp.) a lopuchem (*Arctium* sp.); 50,0215N, 14,6095E; 293 m n. m.; 16. 5. 2023; AK.

**24. Olšina pod hrází rybníka Velká Vodice** – Ruční sběr byl proveden v malém lesíku, kde krom olše (*A. glutinosa*) jsou ve stromovém patře také hloh (*Crataegus* sp.) a třešeň (*Prunus* sp.); patro keřové zatupuje bez černý (*S. nigra*), líska (*C. avellana*), meruzalka (*Ribes* sp.) a srstka angrešt (*Ribes uva-crispa*); v bylinném patře hojněji zastoupeny orsej jarní (*F. verna*) kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), kuklík městský (*G. urbanum*), svízele přítula (*G. aparine*), ostrice (*Carex* spp.) a semenáče javoru mléče (*A. platanoides*) a jasanu (*F. excelsior*); na zemi množství mrtvého dřeva; 50,0233N, 14,6077E; 290 m n. m.; 16. 5. 2023; AK.

**25. PP Obora v Uhříněvsi: starý jasanový kmen** – Ruční sběr byl proveden v bezprostředním okolí starého ležícího tlejícího kmene jasanu v jižní části obory, který leží na okraji turistické cesty v kopřivišti (*U. dioica*); za keřem začíná vysokokmenný les tvořený vzrostlými jasanu (*F. excelsior*); keřové patro tvoří především ostružiník (*Rubus* sp.), bez černý (*S. nigra*) a hloh (*Crataegus* sp.); v lese přítomno množství spadaných větví; 50,0345N, 14,5985E; 281 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ.

**26. PP Obora v Uhříněvsi: na levém břehu u prostředního mostku přes Říčanský potok** – Ruční sběr proběhl vedle betonového mostku přes Říčanský potok na straně přivrácené k menší louce; stromové patro představují jasanu (*F. excelsior*) a vzrostlé keře bezu černého (*S. nigra*), bylinná ruderalní vegetace je tvořená kopřivou dvou-

domou (*U. dioica*), kuklíkem městským (*G. urbanum*) a travinami (Graminae); sběr proběhl vysoko nad potokem, přímo při okraji mostku a na dalších betonových prvcích; 50,0366N, 14,6027E; 276 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ.

**27. PP Obora v Uhříněvsi: zarůstající mýtina S od vstupu z Vachkovy ulice** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny na zanikající mýtině, která v současnosti zarůstá vzrostlými semenáči listnatých stromů (lípa srdčitá (*Tilia cordata*), mladé javory babyky (*A. campestre*), javory mléče (*A. platanoides*) a jasanu (*F. excelsior*)), křovinami (bez černý (*S. nigra*)) i vysokou ruderalní vegetací (kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), kuklík městský (*G. urbanum*) a traviny (Graminae); okolní vzrostlý les tvořen jasanu, lípami a duby (rod *Quercus*); na lokalitě se nachází množství částečně rozloženého listového opadu; 50,0371N, 14,5982E; 278 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ.

**28. PP Obora v Uhříněvsi: břeh potoka v úzké části PP** – Ruční sběr byl proveden na břehu potoka pod pásem jasanů (*F. excelsior*) a za hradbou kopřiv (*U. dioica*), které lokalitu oddělují od vedlejší louky; povrch půdy v místě sběru je holý, půda drobtovitá a bylinná vegetace (hluchavka (*Lamium* sp.), vlaštovičnik větší (*Chelidonium majus*); semenáčky jasanu) výrazně ostrůvkovitá; místo působí zanedbaným ruderalním dojmem.; 50,038N, 14,6027E; 273 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ.

**29. PP Obora v Uhříněvsi: příkop podél cesty v Z uží části PP** – Ruční sběr byl proveden v mělkém suchém příkopu při okraji lesa vedle široké lesní cesty; lesní porost tvořen javory mléči (*A. platanoides*), habry (*Carpinus* sp.) a mladými jasanu (*F. excelsior*); v keřovém patře převažuje bez černý (*S. nigra*); na povrchu země pouze suchá opadanka s množstvím odumřelého dřeva bez bylinného patra; les působí zanedbaným ruderalním dojmem; 50,0380N, 14,6052E; 277 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ.

**30. PP Obora v Uhříněvsi: brod přes Říčanský potok** – Ruční sběr byl proveden přímo v brodu pro techniku sekající louku, v době sběru s vyjetými hlubokými bahnitými kolejem; místo je zastíněno pásem vzrostlých olší (*A. glutinosa*); po stranách je brod vyztužen betonovými bloky, které jsou zespoda obrostlé kopřivami (*U. dioica*) a travinami (Graminae); 50,0384N, 14,6027E; 273 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ, AK.

**31. PP Obora v Uhříněvsi: řídký okraj lesa se spadlým dřevem v S části obory** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku proběhl v řídkém lese v místě, kde se terén zvedá do kopce; ve stromovém patře převažují vzrostlé habry (*Carpinus* sp.), menší javory kleny (*A. pseudoplatanus*); přítomna je lípa srdčitá (*T. cordata*) a třešeň (*Prunus* sp.) keřovitého vzrůstu; v bylinném patře semenáčky javoru mléče (*A. platanoides*) a jasanu (*F. excelsior*) společně s kuklíkem městským (*G. urbanum*); na místě množství padlého dřeva – tenké křehké větévky; 50,0388N, 14,602E; 272 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ, AK.

**32. PP Obora v Uhříněvsi: staré základy domu uprostřed S cípu obory** – Ruční sběr byl proveden poblíž spadaného dřeva ležícího při základech malého domu, a v jeho okolí; lesní porost je zde tvořen javory mléči (*A. platanoides*), jasanu (*F. excelsior*) a duby letními (*Quercus robur*); keřové patro se sestává z bezu černého (*S. nigra*), ostrůvkovitě bylinné patro je představováno

kuklíkem městským (*G. urbanum*) a kopřivou dvoudomou (*U. dioica*); zem často holá s drobtovitou texturou; 50,0406N, 14,6036E; 278 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ, AK.

**33. PP Obora v Uhříněvsi: břeh Říčanského potoka u hranice PP na severu obory pod modrou turistickou stezkou** – Ruční sběr a odběr náplavu byly provedeny poblíž nahromadění částečně odkorněných mrtvých ležících kmenů javoru kleny (*A. pseudoplatanus*) na břehu Říčanského potoka, a v jejích blízkém okolí; okolí zarostlé javory mlčci (*A. platanoides*) a hustými lískami (*C. avellana*); v podrostu husté keře brsleny evropského (*Euonymus europaeus*), rybízu (*Ribes* sp.) a kopřivy dvoudomé (*U. dioica*); náplav odebrán v místě silně zarostlém mechy vedle odumřelých kmenů; 50,0407N, 14,6025E; 271 m n. m.; 8. 10. 2022; DŘ, AK.

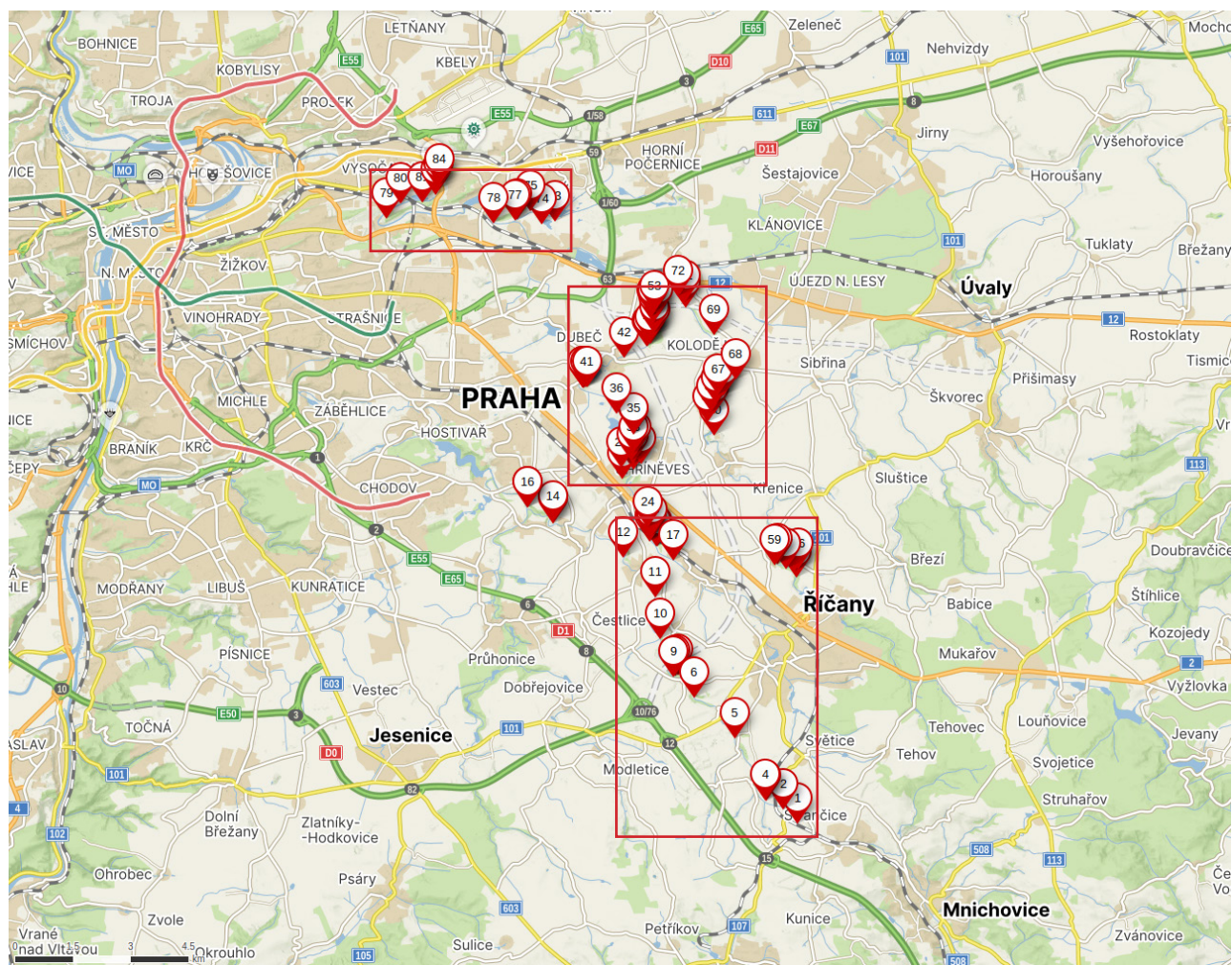
**34. Přírodní park Říčanka: olšina u přítoku Říčanského potoka do Podleského rybníka** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v olšině; stromové patro je tvořeno olšemi (*Alnus* sp.), vrby (*Salix* sp.), topoly (*Populus* sp.), hlohy (*Crataegus* sp.), duby zimními (*Quercus petraea*) a střemchou (*P. padus*); v bylinném patře dominuje kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), svízel přítula (*G. aparine*), kuklík městský (*G. urbanum*), orsej

jarní (*F. verna*) a traviny (*Graminae*); časté mrtvé dřevo; 50,0449N, 14,6027E; 268 m n. m.; 28. 5. 2023; AK.

**35. Přírodní park Říčanka: příbřežní rákosina Podleského rybníka** – Ruční sběr byl proveden v rákosovém porostu (*Phragmites* sp.) pod vrby (*Salix* sp.) a olšemi (*Alnus* sp.); na lokalitě se hojně vyskytuje mrtvé dřevo a odpadky; 50,045N, 14,6026E; 268 m n. m.; 28. 5. 2023; AK.

**36. Přírodní park Říčanka: zalesněný svah s kamenitou sutinou a pramínkem pod hrázi Podleského rybníka** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v listnatém lesíku tvořeném jasany (*F. excelsior*), javory mlčci (*A. platanoides*) a topoly (*Populus* sp.), doplněnými střemchou (*P. padus*) a bezem černým (*S. nigra*); bylinné patro tvoří především kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), kuklík městský (*G. urbanum*) a bršlice kozí noha (*A. podagraria*); na povrchu země leží mrtvé dřevo; 50,0496N, 14,5964E; 268 m n. m.; 28. 5. 2023; AK.

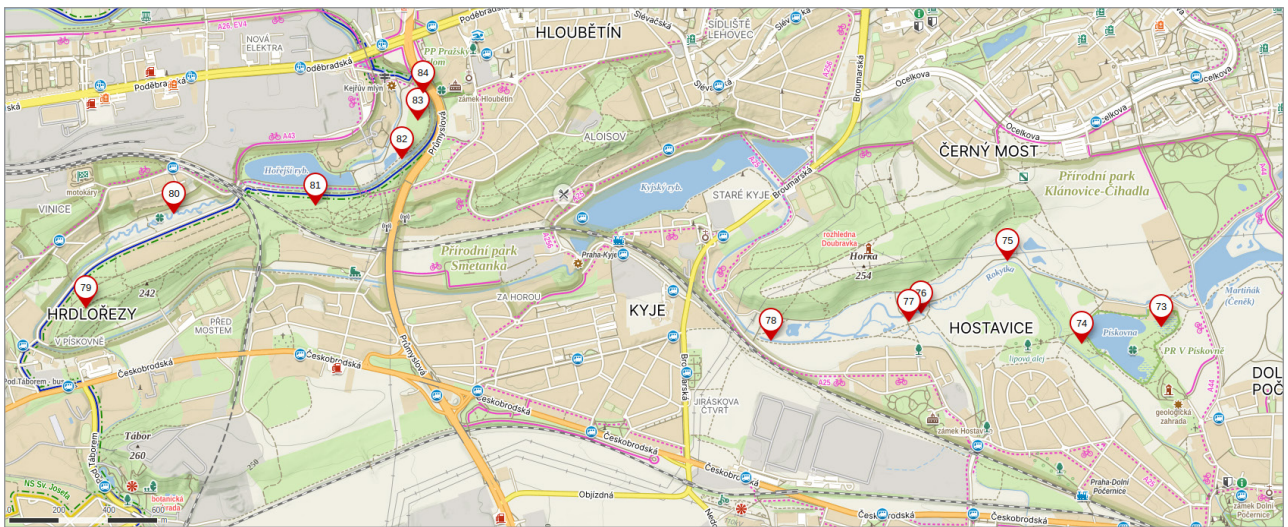
**37. PP Rohožník: step na vyhlídce** – Ruční sběr byl proveden na stepní ploše rozlohy přibližně 10×10 m nad okrajem srázu nad druhým lomovým amfiteátre; ploška obrostlá křovinami (trnka obecná (*Prunus spinosa*), trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*), hloh (*Cratae-*



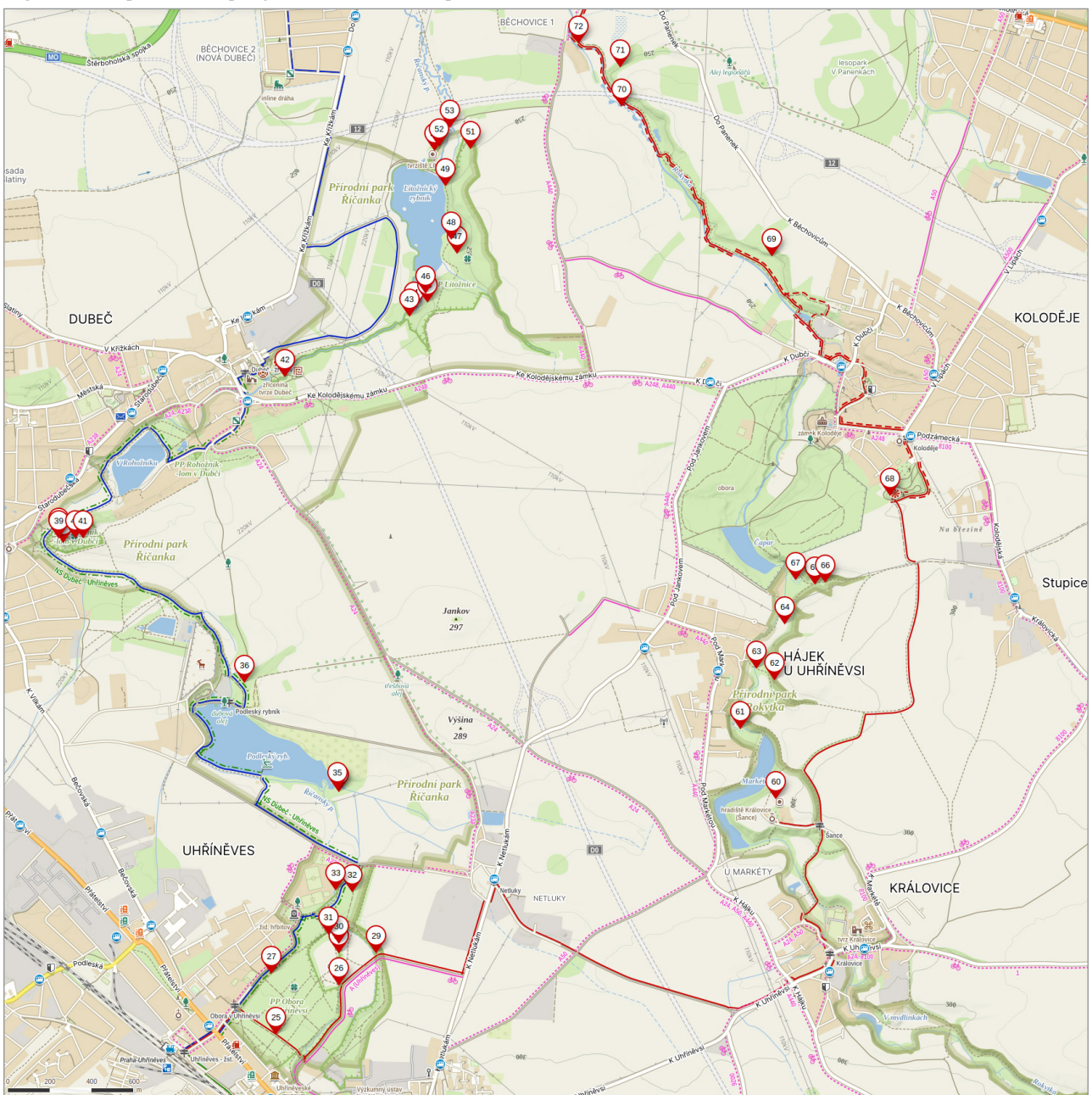
**Obr. 6.** Mapa se zákresem studovaných lokalit. Mapový podklad také pro Obr. 7, 8, 9: **MAPY.CZ** © Seznam.cz, a.s., © OpenStreetMap, upraveno.

**Fig. 6.** The map with the position of the sampling sites. Background map also for Fig. 7, 8, 9: **MAPY.CZ** © Seznam.cz, a.s., © OpenStreetMap, adjusted.

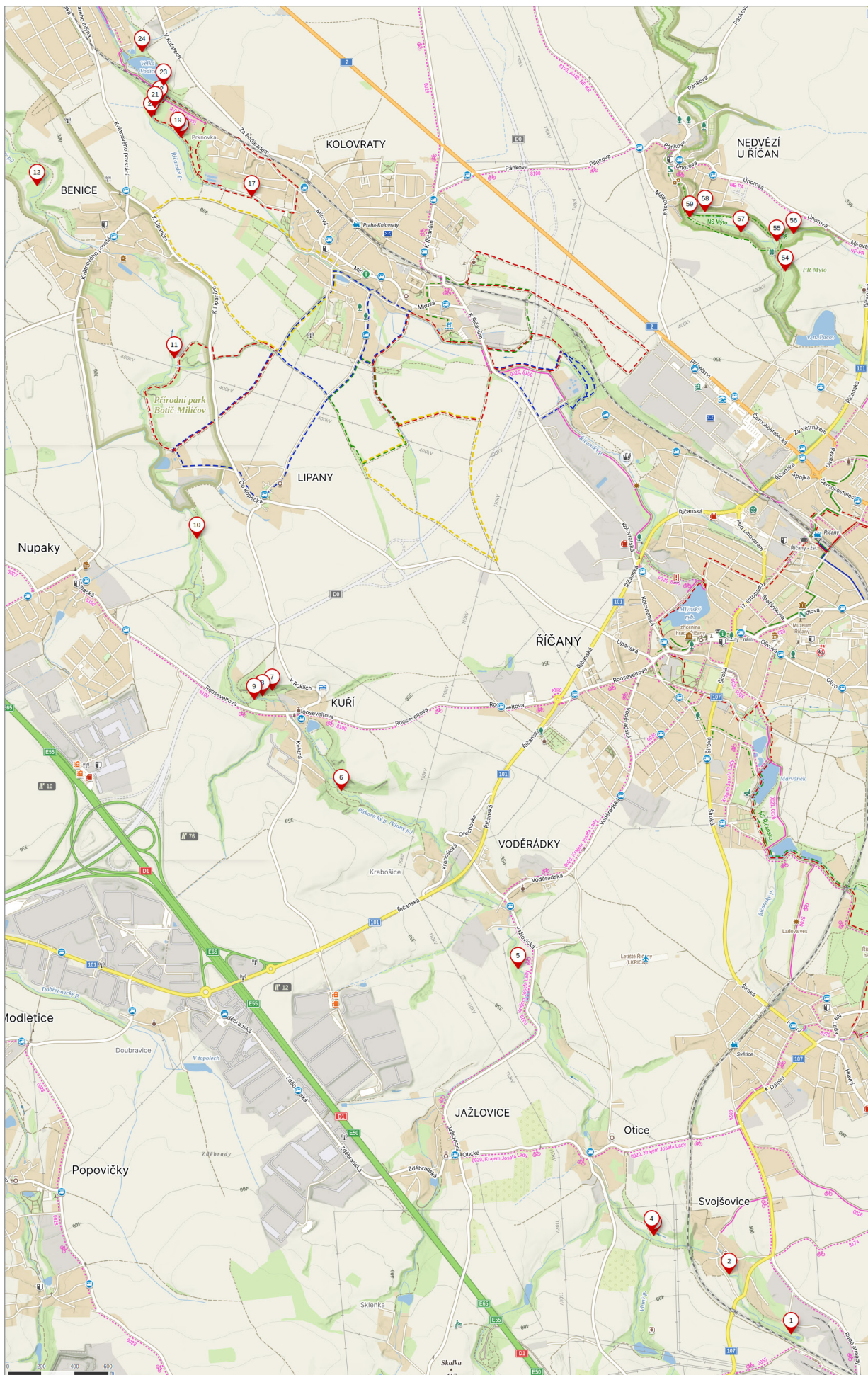




Obr. 7. Mapa lokalit v severní části území.  
 Fig. 7. The map of the sampling sites in the northern part of the area.



Obr. 8. Mapa lokalit ve střední části území.  
 Fig. 8. The map of the sampling sites in the central part of the area.



Obr. 9. Mapa lokalit v jižní části území.

Fig. 9. The map of the sampling sites in the southern part of the area.

gus sp.), růže šípková (*Rosa canina*) a bělotrn (*Echinops* sp.); z lesní strany obklopena řídkým vzrostlým lesikem borovic (*Pinus* sp.) a dubů (*Quercus* sp.); trsy kostřavy (*Festuca* sp.) a dalších travin (Graminae) na stepní plošce střídají byliny: svízel syříš'ový (*Galium verum*), řebříček (*Achillea* sp.), mateřídouška (*Thymus* sp.), mochna (*Potentilla* sp.), jahodník (*Fragaria* sp.), šalvěj luční (*Salvia pratensis*) a čičorka pestrá (*Securigera varia*); 50,0556N, 14,5843E; 269 m n. m.; 1. 8. 2022; DŘ.

**38. PP Rohožník: pata jižně orientované lomové stěny** – Ruční sběr byl proveden při patě lomové skalní stěny; skála nad místem sběru je nahoře holá, se stezkou pro pěší při okraji; v amfiteátru lomu vysoká kvetoucí luční vegetace vlhčího charakteru; při patě skály přitisklá bylinná a křovinná vegetace: violky (*Viola* spp.), pelyněk černobílý (*Artemisia vulgaris*), řebříček (*Achillea* sp.), traviny (Graminae) a ostružiník (*Rubus* sp.); 50,0559N, 14,584E; 265 m n. m.; 1. 8. 2022; DŘ.

**39. PP Rohožník: pata S orientované lomové stěny** – Ruční sběr byl proveden v okrajové části skalního amfiteátru zmíněného v popisu lokality č. 38, která je zastíněná vzrostlými jabloněmi (*Malus* sp.) a borovicí lesní (*Pinus sylvestris*); v podrostu semenáčky javoru kleny (*A. pseudoplatanus*) a slivoně (*Prunus* sp.), ostružiník (*Rubus* sp.), břečťan popínavý (*H. helix*), violky (*Viola* sp.) a traviny (Graminae); 50,0558N, 14,584E; 266 m n. m.; 1. 8. 2022; DŘ.

**40. PP Rohožník: závěr údolní lesní části lokality** – Ruční sběr byl proveden v uměle vytvořeném lesním „údolí“; lesní porost je spíše suššího rázu, s převažujícími javory mléči (*A. platanoides*), duby (*Quercus* sp.), třešněmi (*Prunus* sp.) a s mladými trnovníky akáty (*R. pseudoacacia*); holá půda je zde drobtovitá a pokrytá spadány větévkami; bylinná vegetace chybí, přítomny pouze ostrůvkovité porosty různých mechorostů; 50,0558N, 14,5851E; 259 m n. m.; 1. 8. 2022; DŘ.

**41. PP Rohožník: vlhké paty těžbou vzniklých skal v lesní části** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v zastíněném vlhčím „údolíčku“ vzniklém těžbou kamene, které navazuje na lokalitu č. 40; stromové patro na vrcholcích skal zapojené, tvořené vzrostlými duby (*Quercus* sp.) a borovicemi (*Pinus* sp.); v bylinném patře množství vzrostlých kapradin (*Pteridophyta*), kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), svízel přítula (*G. aparine*), semenáče jasanů (*F. excelsior*) a ořešáků královských (*Juglans regia*); na sušších místech růže šípková (*R. canina*) a kakost smrdutý (*G. robertianum*); při patách skal drobná suť z odtěžených skal a dostatek vlhkého opadu; výrazné mechové patro; 50,0558N, 14,5856E; 259 m n. m.; 1. 8. 2022; DŘ.

**42. PP Lítožnice: transekt podle regulovaného toku Říčanského potoka v Panské zahradě** – Ruční sběr a odběr náplavu byly provedeny postupným procházením břehových porostů obou břehů Říčanského potoka, který napájí Lítožnický rybník, ve veřejném parku Panská zahrada; upravený travinný porost parkového typu zde dosahuje až ke břehům potoka; v některých místech jsou okolo vody porosty zevaru (*Sparganium* sp.), vrbovky (*Epilobium* sp.) či kosatců (*Iris* sp.); náplavy byly nejčastěji nalézány při patách olší (*A. glutinosa*) nebo vrb (*Salix* sp.); 50,0627N,

14,5991E; 240 m n. m.; 1. 8. 2022; JŠ, DŘ.

**43. PP Lítožnice: padlé dřevo v lese u rybníčka** – Ruční sběr byl proveden v hromadě padlých kmenů se zachovalou kůrou (pravděpodobně dub (*Quercus* sp.)); lokalita zastíněná bukem (*F. silvatica*), vrbou (*Salix* sp.), hlohem (*Crataegus* sp.) a menšími jasanů (*F. excelsior*); v podrostu dominují traviny (Graminae), kuklík městský (*G. urbanum*), netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), kopřiva dvoudomá (*U. dioica*) a semenáčky jasanu, javoru kleny (*A. pseudoplatanus*), brslenu evropského (*Euonymus europaeus*) a dubu; 50,0653N, 14,6074E; 232 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**44. PP Lítožnice: bahnitý břeh rybníčka** – Ruční sběr byl proveden na bahnitém břehu malého rybníčka, obklopeném suchým příměstským lesem (duby (*Quercus* sp.) a blíže vodě vrby (*Salix* sp.)); v bylinném patře kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), krtičník hlízatý (*Scrophularia nodosa*), kuklík městský (*G. urbanum*), přesličky (*Equisetum* sp.), sítiny (*Juncus* sp.) a nízké traviny (Graminae); přítomny drobné odumřelé větve; přímo na břehu množství živých ploštic rodu *Saldula*; 50,0656N, 14,6077E; 230 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**45. PP Lítožnice: drozdí kovadlina poblíž lesní cestičky** – Ruční sběr byl proveden v okolí drozdí kovadliny poblíž lesní cestičky; lokalita se nachází ve stinném příměstském lese, tvořeném j. ztepilým (*F. excelsior*), javory kleny a mléči (*A. pseudoplatanus* a *A. platanoides*) a bezem černým (*S. nigra*); v podrostu k. dvoudomá (*U. dioica*), kuklík městský (*G. urbanum*) a semenáčky obou druhů javorů a brslenu (*E. europaeus*); 50,0659N, 14,6086E; 234 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**46. PP Lítožnice: břeh rybníčku se široolistou ostřicovou vegetací** – Ruční sběr byl proveden na břehu rybníčka, stíněném vzrostlými duby (*Quercus* sp.) a habry (*Carpinus* sp.); příbřežní vegetace tvořena velikými široolistými ostřicemi (*Carex* spp.) a zevarem (*Sparganium* sp.), při okraji vody porost rákosy (*Phragmites* sp.) a kopřivy dvoudomé (*U. dioica*) doplněný semenáčky jasanu (*F. excelsior*); v sušší části břehu se sítinami (*Juncus* sp.); 50,0663N, 14,6085E; 230 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**47. PP Lítožnice: sušší les s netýkavkou malokvětou** – Ruční sběr byl proveden v lesní části rezervace, ve vzrostlém kulturním smíšeném lese suššího charakteru (habr (*Carpinus* sp.), lípa (*Tilia* sp.) a borovice (*Pinus* sp.), velmi řídké duby (*Quercus* sp.)); v podrostu vtoušeně čarovník pařížský (*Circaea lutetiana*), ostružiník (*Rubus* sp.) a keře bezu černého (*S. nigra*); minimální množství padlého dřeva; 50,068N, 14,6106E; 235 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**48. PP Lítožnice: okraj posečeného kopřivového porostu mezi břehem rybníka a smíšeným lesem ve svahu** – Ruční sběr byl proveden v blízkosti břehu Lítožnického rybníka, v místě odděleném pásem vzrostlé březní vegetace (olše (*A. glutinosa*)); v době sběru bylo kopřiviště (*U. dioica*) posekáno a vegetace částečně nechána na místě k zetlení; na okraji kopřiviště množství tenkých olšových větévek; 50,0686N, 14,6102E; 228 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**49. PP Lítožnice: u přepadu rybníka vedle hráze** – Ruční sběr proběhl v okolí přepadu, který navazuje na hráz

nově zrekonstruovaného rybníka (rekonstrukční práce byly dokončeny na jaře 2020); místo bez zastínění stromovou vegetací; uměle zpevněný břeh porostlý vzrostlou bylinnou vegetací (karbinec evropský (*Lycopus europaeus*), rákos (*Phragmites* sp.), kosatce (*Iris* sp.), lilek potměchuť (*Solanum dulcamara*), komonice (*Melilotus* sp.) a šřovíky (*Rumex* sp.); v litorálu zevar (*Sparganium* sp.); 50,0709N, 14,6098E; 227 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**50. PP Lítožnice: rákosový porost poblíž tvrziště Lítožnice** – Ruční sběr byl proveden v koridoru kopírujícím „chobot“ tvořený vzrostlou stromovou vegetací (slivoně (*Prunus* sp.) a topoly (*Populus* sp.) s výrazně vyvinutou lemovou vegetací (mladá olše (*A. glutinosa*), kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), pcháč oset (*Cirsium arvense*), rákos (*Phragmites* sp.) a vysoké traviny (Graminae)), na kterou navazuje pruh kvetoucí mokřadní vegetace (kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*), šmel okoličnatý (*Butomus umbellicatus*) a kosatce (*Iris* sp.)) a vzrostlá rákosina; v místě sběru povrch půdy holý s minimem živé vegetace, avšak díky pokryvu listů topolů a zastínění stromovou vegetací velmi vlhký; 50,0724N, 14,6091E; 220 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**51. PP Lítožnice: lipový okraj kopřivového hájku** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v lesní části rezervace v mírném svahu, v hájku mladých lip (*Tilia* sp.); na povrchu země především lipovo-borová opadanka; řídká bylinná vegetace představována kopřivou dvoudomou (*U. dioica*), kuklíkem městským (*G. urbanum*), netýkavkou malokvětou (*I. parviflora*), semenáči jasanu (*F. excelsior*) a bezu (*S. nigra*); lokalita velmi stinná, s drobtovitou půdou; 50,0725N, 14,6115E; 242 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**52. PP Lítožnice: podmáčený mokřad poblíž tvrziště Lítožnice** – Odběr vzorku pro mokřý výplav byl proveden v úzkém „chobotu“ vegetace obklopující soustavu líně protékajících tůní; vše zastíněno vzrostlým topolem (*Populus* sp.), který doplňují malé olše (*A. glutinosa*); bylinné patro zde zastupují kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), pcháč oset (*Cirsium arvense*), kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*), rákos (*Phragmites* sp.), orobinec (*Typha* sp.) a vysoké traviny (Graminae); na povrchu země bahno s pískem a odumřelá travinná vegetace, též drobnější topolové větévky a listový opad z blízkých dřevin; 50,0726N, 14,6094E; 220 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

**53. PP Lítožnice: břeh nového rybníčka severně za hranicí PP** – Ruční sběr byl proveden v břehových porostech malého rybníčku, vzniklého v průběhu rekonstrukce Lítožnického rybníka; rybníček je situován ve výslunné a suché louce (dvouzubec (*Bidens* sp.), černohlávek (*Prunella* sp.), třezalka (*Hypericum* sp.) a traviny (Graminae)), v bezprostředním okolí břehů bohatá kvetoucí mokřadní vegetace (zevar (*Sparganium* sp.), rákos (*Phragmites* sp.), sítina (*Juncus* sp.), kyprej vrbice (*L. salicaria*), vrbovka chlupatá (*Epilobium hirsutum*), šmel okoličnatý (*B. umbellicatus*), karbinec evropský (*L. europaeus*), krtičník hlíznatý (*S. nodosa*) a kosatce (*Iris* sp.); 50,0734N, 14,6101E; 220 m n. m.; 31. 7. 2022; JŠ, DŘ.

## Rokytkka

**54. PR Mýto: jižní větev rezervace** – Ruční sběr byl proveden v jižní větvi rezervace v nivě potoka; stromové patro tvořeno olšemi (*A. glutinosa*) a duby (*Quercus* sp.), v bylinném patře kopřiva dvoudomá (*U. dioica*), sasanka (*Anemone* sp.) a ostružina (*Rubus* sp.); 50,0115N, 14,6616E; 330 m n. m.; 12. 4. 2023; ŠP.

**55. PR Mýto: mokrá louka v centru rezervace** – Ruční sběr a odběr vzorku pro mokřý výplav byly provedeny v podmáčené louce, kde bylinnému patru dominují sasanka (*Anemone* sp.), tužebník (*Filipendula* sp.) a kopřiva dvoudomá (*U. dioica*); 50,0131N, 14,6609E; 325 m n. m.; 12. 4. 2023; ŠP.

**56. PR Mýto: podél potoka od Pacova** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v nivním porostu olše (*A. glutinosa*) s javorem mléčem (*A. platanoides*), duby (*Quercus* sp.) a bezem černým (*S. nigra*); v podrostu pryskyřník (*Ranunculus* sp.), sasanka (*Anemone* sp.) a bršlice kozí noha (*A. podagraria*); 50,0135N, 14,6623E; 330 m n. m.; 12. 4. 2023; ŠP.

**57. PR Mýto: svah nad Rokytkou** – Ruční sběr byl proveden v suché doubravě s příměsí buku (*F. sylvatica*) a modřínu (*Larix decidua*); 50,0136N, 14,6579E; 325 m n. m.; 12. 4. 2023; ŠP.

**58. PR Mýto: skalka na pravém břehu Rokytky** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v lesním porostu tvořeném habrem (*Carpinus* sp.), javorem (*Acer* sp.) a dubem (*Quercus* sp.), s velmi chudým bylinným patrem tvořeným trsnatými travinami (Graminae); 50,0147N, 14,6549E; 325 m n. m.; 12. 4. 2023; ŠP.

**59. PR Mýto: lužní les s jarním aspektem sasanky a dymnivky** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v lesním porostu s převažujícími duby (*Quercus* sp.), habry (*Carpinus* sp.), olšemi (*Alnus* sp.) a břízou (*Betula* sp.); 50,0144N, 14,6536E; 325 m n. m.; 12. 4. 2023; ŠP.

**60. Přírodní park Rokytkka: hradiště Královice (U Markéty)** – Ruční sběr byl proveden u starého valu u kostela se hřbitovem; místo je zarostlé keři (trnka (*P. spinosa*), růže šípková (*R. canina*)) a starými ovocnými stromy; 50,0446N, 14,6319E; 265 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.

**61. Přírodní park Rokytkka: luh pod hrází nádrže Markéta** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v lužním porostu olší (*A. glutinosa*) a vrb (*Salix* sp.) na silně podmáčeném místě, s viditelným množstvím schránek vodních plžů a mlžů; 50,0476N, 14,6295E; 265 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.

**62. Přírodní park Rokytkka: lom s balvaništěm** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v drobném opuštěném lomu zarostlém lískou (*C. avelana*), třešní (*Prunus* sp.), olší (*A. glutinosa*), dubem (*Quercus* sp.) a růží šípkovou (*R. canina*), s výrazným mechovým patrem; 50,0497N, 14,6318E; 265 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.

**63. Přírodní park Rokytkka: tůňky mezi loukami** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v nivním porostu olše (*A. glutinosa*) a topolu (*Populus* sp.) s tůňemi; v bylinném patru dominují blatouch (*Caltha palustris*), kopřiva dvoudomá (*U. dioica*) a svízel (*Galium* sp.); 50,0502N, 14,6306E; 265 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.

- 64. Přírodní park Rokytka: suché koryto souběžné s Rokytkou** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v neošetřovaném porostu vysokých ostřic (*Carex* sp.) s množstvím vlhké stařiny; 50,0521N, 14,6325E; 265 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.
- 65. Přírodní park Rokytka: údolí Rokytky nad oborou v Kolodějích** – Ruční sběr byl proveden v nivě drobného přítoku Rokytky z pravé strany; ve stromovém patře převažují topoly (*Populus* sp.) doplněné trnkami (*P. spinosa*) a ostružinami (*Rubus* sp.); v bylinném patře dominují kopřiva dvoudomá (*U. dioica*) a hluchavka (*Lamium* sp.); mechové patro vlhké; 50,0538N, 14,6345E; 270 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.
- 66. Přírodní park Rokytka: údolí Rokytky nad oborou v Kolodějích** – Ruční sběr byl proveden na svahu a při skalním výchozu na cestě od červené turistické značky do údolí Rokytky; stromové patro představován třešněmi (*Prunus* sp.) a duby (*Quercus* sp.); v bylinném violka vonná (*Viola odorata*); 50,0539N, 14,6352E; 275 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.
- 67. Přírodní park Rokytka: vlhčina u zdi obory, severní část PP Rokytka** – Ruční sběr byl proveden v nesečeném porostu vysoké ostřice (*Carex* sp.); v době sběru byl porost suchý; 50,054N, 14,6332E; 265 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.
- 68. Park Skála v Kolodějích** – Ruční sběr byl proveden v kulturním porostu na výslunném teplém svahu; v bylinném patře výrazně rozrazil (*Veronica* sp.), sedmikráska chudobka (*Bellis perennis*) a hluchavka (*Lamium* sp.); 50,0576N, 14,6395E; 300 m n. m.; 22. 3. 2022; ŠP.
- 69. Pod Kolodějí** – Ruční sběr byl proveden v lesním svah nad potokem; ve stromovém patře výrazně trnovník akát (*R. pseudoacacia*), javor (*Acer* sp.) u břehu potoka olše (*A. glutinosa*) a výše borovice (*Pinus* sp.); v podrostu vlašťovičnick větší (*Ch. majus*) a kopřiva dvoudomá (*U. dioica*); 50,0679N, 14,6316E; 250 m n. m.; 4. 8. 2023; ŠP.
- 70. Běchovice, tůňky** – Ruční sběr a odběr vzorku pro mokřý výplav byly provedeny v soustavě tůňek na levém břehu potoka; místo bylo po čas sběru poměrně vyschlé; 50,0743N, 14,6216E; 240 m n. m.; 4. 8. 2023; ŠP.
- 71. Běchovice, Pod Jelenem** – Ruční sběr byl proveden v lesíku s trnovníkem akátem (*R. pseudoacacia*), javorem mléčem (*A. platanoides*), smrkem (*Picea* sp.), borovicí vejmutovkou (*Pinus strobus*), lískou (*C. avelana*), dubem (*Quercus* sp.) a ořešákem královským (*J. regia*); v podrostu vlašťovičnick (*Ch. majus*); 50,076N, 14,6215E; 250 m n. m.; 4. 8. 2023; ŠP.
- 72. Běchovice, Loukoťová stezka** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v porostu podél potoka; místo zastíněno olšemi (*A. glutinosa*), vrbami (*Salix* sp.) a třešněmi (*Prunus* sp.); v podrostu kopřiva dvoudomá (*U. dioica*); 50,077N, 14,6187E; 240 m n. m.; 4. 8. 2023; ŠP.
- 73. PR V Pískovně: lesík u rybníka Pískovna** – Ruční sběr byl proveden v porostu olší (*A. glutinosa*), javorů (*Acer* sp.) a dubů (*Quercus* sp.), doplněných bezem černým (*S. nigra*); v podrostu kuklík městský (*G. urbanum*), kopřiva dvoudomá (*U. dioica*) a ostružiník (*Rubus* sp.); 50,0944N, 14,5739E; 225 m n. m.; 9. 11. 2023; ŠP.
- 74. Přírodní park Klánovice – Čihadla: olšina u Pískovny** – Ruční sběr byl proveden v podmáčené olšině s příměsí javoru (*Acer* sp.) a dubu (*Quercus* sp.), doplněnými bezem černým (*S. nigra*) a chmelem otáčivým (*Humulus lupulus*); v podrostu ostřice (*Carex* spp.) a kopřiva dvoudomá (*U. dioica*); 50,0938N, 14,5694E; 220 m n. m.; 9. 11. 2023; ŠP.
- 75. Přírodní park Klánovice – Čihadla: pod rybníkem Pískovna** – Ruční sběr byl proveden pod olšemi (*A. glutinosa*) v porostu kopřiv (*U. dioica*) a ostřice (*Carex* sp.); 50,0968N, 14,5652E; 220 m n. m.; 9. 11. 2023; ŠP.
- 76. Přírodní park Klánovice – Čihadla: tůň v Hostavicích** – Ruční sběr byl proveden na březích stíněných vrbami (*Salix* sp.) a zarostlými ostřicemi (*Carex* sp.); 50,0949N, 14,5603E; 220 m n. m.; 9. 11. 2023; ŠP.
- 77. Přírodní park Klánovice – Čihadla: u dřevěné lávky v Hostavicích** – Ruční sběr byl proveden na podmáčené, občas pravděpodobně pasené ploše s nižší vegetací, které dominují sítiny (*Juncus* sp.) a ostřice (*Carex* spp.); 50,0946N, 14,5596E; 220 m n. m.; 9. 11. 2023; ŠP.
- 78. Přírodní park Klánovice – Čihadla: Kyje, nad rybníkem** – Ruční sběr byl proveden v břehovém porostu Rokytky, stíněném vrbami (*Salix* sp.); v keřovém patře ostružiník (*Rubus* sp.) a růže šípková (*R. canina*); v podrostu kopřiva dvoudomá (*U. dioica*); 50,0939N, 14,5518E; 220 m n. m.; 9. 11. 2023; ŠP.
- 79. Přírodní park Smetanka: vrch Smetanka (243 m)** – Ruční sběr byl proveden v suché doubravě; 50,0951N, 14,513E; 243 m n. m.; 21. 4. 2023; ŠP.
- 80. Přírodní park Smetanka: meandry Rokytky** – Ruční sběr byl proveden na louce s revitalizovaným, meandrujícím tokem Rokytky; v blízkosti potoka rostou vrby (*Salix* sp.), v bylinném patře převažují ostřice (*Carex* sp.) a sítiny (*Juncus* sp.); 50,0985N, 14,518E; 210 m n. m.; 21. 4. 2023; ŠP.
- 81. Přírodní park Smetanka: suchá habřina** – Ruční sběr byl proveden v suché habřině; výše nad potokem javor mléč (*A. platanoides*) a okrasné duby (*Quercus* sp.); 50,0988N, 14,526E; 220 m n. m.; 21. 4. 2023; ŠP.
- 82. Přírodní park Smetanka: podél potoka u Polífkova rybníka** – Ruční sběr byl proveden ve vegetaci vlhkomilných travin (Graminae); 50,1005N, 14,5309E; 210 m n. m.; 21. 4. 2023; ŠP.
- 83. Přírodní park Smetanka: mladý lesík u Polífkova rybníka** – Ruční sběr byl proveden na staré stavební suti a mezi javory mléči (*A. platanoides*) a duby (*Quercus* sp.) doplněnými bezem černým (*S. nigra*), v podrostu s kopřivou dvoudomou (*U. dioica*); 50,1019N, 14,5318E; 210 m n. m.; 21. 4. 2023; ŠP.
- 84. Přírodní park Smetanka: u Kejřova mlýna proti PP Pražský zlom** – Ruční sběr a odběr hrabankového vzorku byly provedeny v porostu na břehu Rokytky, stíněném topoly (*Populus* sp.), třešněmi (*Prunus* sp.) a javory (*Acer* sp.) s doplňkem růže šípkové (*R. canina*); v podrostu ostřice (*Carex* sp.), česnáčku lékařského (*Alliaria petiolata*), sasaneč (*Anemone* sp.) a kakostů (*Geranium* sp.); 50,1029N, 14,5321E; 210 m n. m.; 21. 4. 2023; ŠP.

## Souhrn předchozích průzkumů

Oblast jihovýchodní Prahy neposkytuje vhodné lokality pro výzkum vývoje malakofauny v nejmladší geologické minulosti, jako je tomu například u Prokopského údolí nebo Divoké Šárky, takže informace o vývoji tohoto území bohužel nemáme. Souhrn poznatků tedy zahájíme v období II. světové války, kdy společensko-politická situace nebyla nakloněna cestovatelským aktivitám a Vojen Ložek tak v této době prožil začátky své přírodovědecké dráhy především v Praze a blízkém okolí. Deníky z 40. let obsahují záznamy z údolí Rokytky v oblasti Hloubětína, Kyjí a Dolních Počernic a z údolí Botiče u Průhonice (Ložek 1941–2007 a Příloha 1). Údaje se týkají převážně vodních druhů, ze suchozemských je zajímavý nález lužní ochlupky *Pseudotrachia rubiginosa* průběžně podél Rokytky, a v Hloubětíně také vrkoče *Vertigo antivertigo*. Další ze záznamů vypovídá o ochuzeném stepním společenstvu v oblasti dnešní PP Rohožník – lom v Dubči, dlouho před jejím vyhlášením v roce 1988. Žily zde běžné teplomilné druhy *Cochlicopa lubricella*, *Vallonia pulchella*, *Pupilla muscorum* a *Vertigo pygmaea*. V pískovcích na pravém břehu Rokytky pod Kbely (dnes pravděpodobně PP Cihelna v Bažantnici) byla dokonce zaznamenána dnes kriticky ohrožená suchorypka *Helicopsis striata*.

Od 80. let se objevují zápisky o pravidelném monitoringu Pitkovického (Tab. 1) a Říčanského potoka, konkrétně Uhříněveské obory (Tab. 2). Následující řádky jsou souhrnem jednotlivých zpráv o průběhu sledování (Ložek 1985–2010). Počáteční stav obou sledovaných údolí byl velmi podobný, jen s drobnými rozdíly. Početně převažovali měkkýši odolní vůči různým druhům znečištění, kteří se dobře přizpůsobují urbanizovanému prostředí a zasahovali tak až do vnitřní Prahy, kde se šířili na zpustlých plochách intravilánu. Jde o druhy *Perforatella incarnata*, *Alinda biplicata*, *Trochulus hispidus*, *Discus rotundatus*, *Nesovitrea hammonis* nebo *Cochlicopa lubrica*. Silně zastoupené byly mezické druhy, vyskytující se v lese i bezlesí i na různě vlhkých stanovištích, i když i tyto plži se soustředili hlavně do údolní nivy a na svahy pronikali méně. Ačkoli jde o krajinu původně lesnatého rázu, skutečně lesních druhů bychom tu našli pomálu. Citlivějším prvkem, který byl zaznamenán u Pitkovického potoka v 80. letech je *Semilimax semilimax* (v Uhříněveské oboře zatím chybí), reliktními prvky původních lesních malakocenóz jsou také *Columella edentula*, *Clausilia pumila* (Obr. 10) nebo výrazný nahý plž *Tandonia rustica* (Obr. 11). Na horním toku Rokytky se ve srovnání s monitorovanými úseky Pitkovického a Říčanského potoka zachovaly i fragmenty původních společenstev se *Sphyradium doliolum* a *Discus perspecti-*



**Obr. 10.** Lužní stanoviště druhu *Clausilia pumila* na drobném přítoku Rokytky v PR Mýto. Foto Štěpánka Podroužková.

**Fig. 10.** Alluvial habitat of the species *Clausilia pumila* on a small tributary of the brook Rokytka in Mýto NR. Photo by Štěpánka Podroužková.

vus (MICHÁLKOVÁ 1989), které však již v 80. letech byly na ústupu. V podobných údolích přirozeného rázu by se obecně dalo očekávat vyšší zastoupení mokřadních druhů, podobně jako v lesních biotopech se však i v těch mokřadních nacházely hlavně běžně rozšířené a přizpůsobivé druhy *Succinea putris* nebo *Zonitoides nitidus*. Poměrně řídky se vyskytovaly i síměnky *Carychium minimum* a *C. tridentatum*, které v oboře v Uhříněvsi nebyly zaznamenány vůbec. Zajímavý byl nález vrkoče *Vertigo angustior* na Pitkovickém potoce, ovšem již v r. 1985 šlo pouze o jedinou schránku na značně vysychajícím stanovišti. O něco lepší byla situace na Rokytce, jejíž horní tok leží ve vyšší poloze a je vlhčí. Na zbytcích vlhkých kosených luk se zde zachoval kromě *V. angustior* i *V. antvertigo*. Teplých stepních ploch se ve studovaných údolích mnoho nenachází. Zbytky xerothermních formací na Pitkovické stráni nebo v Dubči neposkytují vhodné horninové podloží pro rozvoj bohatších xerothermních malakocenóz. Údolí jihovýchodní části Prahy tedy představovala typický soubor biotopů kulturní krajiny, do níž dlouhodobě zasahoval člověk.

První revize území po pěti letech v roce 1990 dokládá slabý pokles druhového bohatství (LOŽEK 1985–2010). Pitkovický potok je silněji ovlivněn okolní zemědělskou krajinou, kdežto Uhříněveská obora na Říčanském potoce představuje stabilnější prostředí. Z nivy v údolích vymizely charakteristické mokřady, které se již v předchozím období držely jen v malých zbytcích. S nimi zmizel i vrkoč *V. angustior* a dalších pět druhů nebylo znovu nalezeno (Tab. 1, 2). Mezi nimi např. lesní prvek *Semilimax semilimax*, což ovšem autor studie vysvětluje mimořádným suchem, především na začátku podzimu, kdy je tento druh dospělý. Vedle výše zmíněné skupiny odolných plžů, kteří se udrželi ve stabilních populacích, byl výrazný výskyt hlemýždě *Helix pomatia*, který byl v předchozím průzkumu nalezen pouze v jednom, nedospělém exempláři. Po pěti letech jej Ložek nacházel všude na vlhkých úpatích svahů v kopřivištích. Ve větším množství se na sušších stráních na západ od PP Pitkovická strán objevila *Euomphalia strigella* a také *Aegopinella minor*. Hojnější byl i *Discus rotundatus* nebo *Clausilia pumila* v Uhříněveské oboře, kde lesní porost zvolna pustl a přibývalo padlého dřeva a bylinné vegetace. Na dně lomu u Pitkovické stráně byly nově zaznamenány *Vallonia pulchella* a *V. costata*, velmi rozšířené druhy, které se ovšem v celé studované oblasti vyskytovaly pouze ve slabých populacích. Dalším nově zaznamenaným druhem byl kavkazský druh *Boettgerilla pallens*, který se od konce II. světové války šířil po Evropě (HORSÁK et al. 2013). V případě Říčanského potoka je třeba zmínit viditelné znečištění toku v době revize, které se projevilo na poklesu vodních druhů. První revizí tedy byl pozorován nepatrný úbytek druhového bohatství, na druhou stranu nárůst populací některých druhů, přičemž oblast lesního celku obory v Uhříněvsi jeví větší stabilitu než Pitkovické údolí.

Další fáze monitoringu (LOŽEK 1985–2010) probíhala na rozdíl od suchého r. 1990 za mnohem vlhčího počasí, což mohlo příznivě ovlivnit stíno- a vlhkomilné druhy a podpořit efekt obecně probíhajícího zarůstání. Významný byl první nález *Clausilia pumila* v údolí Pitkovického potoka, a také *Merdigera obscura*. Oba druhy byly zjištěny do-

provodnými sběry i výše proti proudu (JUŘIČKOVÁ 1995) a je tedy pravděpodobné, že se na sledované plochy rozšířily prostřednictvím toku z vyšších partií. Dalšími nově zjištěnými druhy byly *Cepaea hortensis*, *Deroceras laeve*, *D. reticulatum* a *D. agreste* adaptované na antropicky narušené prostředí. Naproti tomu ani v tomto období nebyl znovu nalezen citlivější lesní druh *Semilimax semilimax* a je tedy možné, že v úseku Pitkovického potoka vyhybnul vlivem suchých horkých let. Jak je vidno z tabulky (Tab. 1), malakofauna Uhříněveské obory neprošla významnějšími změnami a potvrzuje stabilitu tohoto lesního celku navzdory okolnímu zemědělskému prostředí. I zde se jako nový druh objevuje *Merdigera obscura*.

V roce 2000 se průzkum poprvé podrobněji soustředil také na PP Pitkovická strán (Obr. 12), kde bylo nalezeno chudé společenstvo kyselých stepních trávníků se třemi druhy (*Cochlicopa lubricella*, *Truncatellina cylindrica* a *Vallonia excentrica*) (LOŽEK 1985–2010). Jelikož do té doby byla rezervace považována za malakozoologicky sterilní, jednalo se o významný nález, přestože v nadměrně velkém vzorku hrabanky (cílený odběr mimořádně velkých hrabankových vzorků) bylo nalezeno pouze sedm exemplářů uvedených druhů. V lužních porostech Pitkovického potoka se opět nepodařilo ověřit výskyt *Semilimax semilimax*, ovšem v Uhříněveské oboře v tomto roce poprvé nalezen byl. *Alinda biplicata* a *Perforatella incarnata* se vyskytovaly místy až masově, oproti *Helix pomatia*, jehož populace od r. 1990 klesá. Silné a vitální populace si udržela *Clausilia pumila*, která se na Pitkovickém potoce od posledního monitoringu značně rozšířila. Mezi stanovištními změnami nadále figuruje zarůstání, především vysokou bylinnou vegetací, převážně kopřivami.

Stejná situace byla zaznamenána i během následujícího pětiletého intervalu do roku 2005 (LOŽEK 1985–2010). Lužní fauna byla ve velmi dobrém stavu, dařilo se nadále



**Obr. 11.** Plžice vroubená, *Tandonia rustica*, je statný plž bez ulity, který upřednostňuje kamenitá stanoviště, především suťové lesy. V Praze jej najdeme kromě údolí Rokytka a Říčanského potoka jen v Prokopském údolí a v Roztockém háji. Foto Štěpánka Podroužková.

**Fig. 11.** *Tandonia rustica* is a stout shell-less snail that prefers rocky habitats, especially ravine forests. In Prague, apart from the Rokytka Valley and the brook Říčanský potok, it can only be found in the Prokopské údolí Valley and in the Roztocký Háj forest. Photo by Štěpánka Podroužková.

populacím *Clausilia pumila*, *Perforatella incarnata*, *Cepaea hortensis*, *Trochulus hispidus* a *Succinea putris*. Po 20 letech byl na Pitkovickém potoce znovu nalezen *Semilimax semilimax* v potočním luhu pod PP Pitkovická stráň. Fauna Uhříněveské obory vykázala mírné obohacení, a to významným lesním plžem *Ena montana*, který jinak zasahoval na území Prahy jen nepatrně do nivy Botiče pod Milíčovským lesem (LOŽEK 1941–2007, JUŘIČKOVÁ 1995). Poslední údaje Vojena Ložka pocházejí z r. 2010 (LOŽEK 1985–2010), kdy tento autor zaznamenal vzestup návštěvnosti studovaných ploch, který ovšem zatím vývoj oblasti příliš neovlivnil. Pokračoval dlouhodobý trend zarůstání poloruderální vegetací, tedy křovinami a rozsáhlými koprivišti. U soutoku Pitkovického potoka s Botičem byla nalezena jedna schránka drobného lesního plže *Vertigo pusilla*, ovšem mimo svůj typický biotop. Schránka byla zřejmě vyplavena potokem a šlo o náhodný nálezn. Dalším nově nalezeným druhem v celé oblasti byl *Arion vulgaris*, který se po r. 2000 šířil osídlenou krajinou, zatím ve slabých populacích.

### Současný stav malakofauny jihovýchodních údolí Prahy

Z revize literárních pramenů a sbírek malakozoologického materiálu i nových nálezů vyplývá, že ve studovaných údolích na jihovýchodě Prahy bylo od počátku sběrů zachyceno 111 druhů měkkýšů (Tab. 3). Do roku 2010, ze kdy pochází poslední LOŽKOVY (1985–2010) záznamy, to bylo 95 druhů. V letech 2022 a 2023 bylo navštíveno 84 lokalit, na nichž bylo zaznamenáno 81 druhů (Tab. 4 a Příloha 2). Přestože studie byla zaměřena na suchozemské plže (65 druhů), bylo zaznamenáno také 12 druhů vodních plžů a čtyři druhy mlžů. Z nalezených druhů čtyři figurují na červeném seznamu ohrožených druhů ČR (BERAN et al. 2017). Mezi zranitelné jsou řazeny druhy *Aplexa hypnorum*, *Segmentina nitida*, *Vertigo angustior* a *Daudebardia brevipes*.

V původně lesnaté krajině se dodnes lesní stanoviště zachovala jen v úzkých pásích podél toků mezi poli. V těchto místy lužních porostech jsou v současnosti dominantními druhy *Alinda biplicata*, *Perforatella incarnata*, *Trochulus hispidus*, *Cepaea hortensis* a *Discus rotundatus*, ale také *Merdigera obscura*, která je jinak vzácnější, ale na území Prahy je zcela hojným druhem. *Lehmannia marginata*, druh, který s oblibou šplhá po kmenech stromů, zde měl jedinou oblast výskytu v Praze (JUŘIČKOVÁ 1995) a je vidět, že se zde šíří. Oproti předchozím letům je mnohem početnější invazní plzák *Arion vulgaris*, který je místy masově rozšířen v břehové vegetaci. Částečnou kontinuitu lesních porostů, ale také schopnost přežít nepříznivé podmínky ve slabších populacích na malých plochách, odkud se opět mohou šířit do krajiny, dokládají nálezy citlivějších lesních druhů. Například *Semilimax semilimax* byl potvrzen na horním toku Pitkovického potoka (Obr. 13) od jeho pramene u Strančic až po Kuří a v údolí Rokytky. Z Uhříněveské obory v současnosti znám není, ovšem jeho výskyt by tu měl být v budoucnu monitorován, protože právě zde může dojít k opětovnému rozšíření nebo přežívání druhu ve velmi slabých a těžko postihnutečných po-

pulacích, jak už ve svých zprávách z monitoringu prokázal LOŽEK (1985–2010). Citlivým lesním druhem je *Ena montana*, známá dříve z Prahy jen ze dvou lokalit (JUŘIČKOVÁ 1995). Její nové výskyty na Pitkovickém potoce a v Oboře v Uhříněvsi dokládají současné šíření tohoto dendrofilního druhu. Nejzachovalejší lesy v Praze indikuje i epigeický druh *Sphyradium doliolum* na Rokytce. Významný je nový nálezn dravé sklovatky *Daudebardia brevipes* na pěti lokalitách v údolí Pitkovického potoka. Jedná se o první výskyty tohoto druhu v Praze (viz jeho absence v práci JUŘIČKOVÉ 1995). Tento poměrně vzácný plž se sem pravděpodobně rozšířil z Posázaví, kde je v Čechách relativně nejhojnější.



**Obr. 12.** Pitkovická stráň představuje jednu z mála xerofilních lokalit ve zkoumané oblasti. Na jejím hřebeni mnoho měkkýšů nenajdeme, zato je tu zřejmě nepočtenější populace koniklece lučního českého v Praze. Foto Magda Drvotová.

**Fig. 12.** Pitkovická stráň represents one of the few xerophilic localities in the studied area. We don't find many molluscs on its ridge, but the most numerous populations of the *Pulsatilla pratensis* subsp. *bohemica* in Prague. Photo by Magda Drvotová.



Sporný je zatím výskyt druhu *Aegopinella nitidula*, kolem Rokytky v Hostavicích, jejíž determinaci bude třeba potvrdit pitvou. V prostoru Prahy byla před dvěma lety nalezena v PP Havránka v Troji (PODROUŽKOVÁ et al. 2022). K novým obyvatelům zkoumaných pražských údolí patří i *Arianta arbustorum* a *Fruticicola fruticum*, představující velké druhy, které by předchozí průzkumy jen těžko přehlédly. *Fruticicola fruticum* se v Praze v posledních letech rozšířila na nové lokality, například do Radotínského údolí, kde je dnes jedním z nejpočetnějších druhů v potoční nivě (Podroužková, nepublikované údaje). Již před deseti lety byla zaznamenána kolem Hostivařské nádrže nebo na Olšanských hřbitovech (Juříčková, nepublikované údaje). Podobně *Arianta arbustorum* se dříve vyskytovala jen na březích Vltavy, kam se rozšířila v posledních zhruba čtyřiceti letech z nivy Berounky (JUŘIČKOVÁ 1995) a pokračuje dále po proudu (PODROUŽKOVÁ et al. 2022) i na přítoky Vltavy, jak dokládá tato práce. MICHÁLKOVÁ (1989) v údolí Rokytky nacházela vlhkofilního plže *Eucoberesia diaphana*, který během našich průzkumů objeven nebyl. Podobně jako *Semilimax semilimax* může podléhat sušším výkyvům počasí některých let. Zdá se, že právě přirozeně zarůstající nivy jsou dnes velmi perspektivním biotopem v této oblasti.

Otevřené mokřadní plochy, které tvořily domov pro vlh-

komilné druhy, podlely melioracím, regulacím toků, zemědělskému využití (Obr. 14), ale i zarůstání. Lokality *Pseudotrachia rubiginosa* na Rokytce (LOŽEK 1941–2007) jsou dnes minulostí, protože tento druh vyžaduje přirozený tok s bahnitými náplavy. Ovšem vrkoči *Vertigo angustior* a *Vertigo antivetigo* se udrželi na drobných ploškách nivních luk v Hájku u Koloděj nebo u Podleského mlýna, které jsou po letech znovu koseny a díky tomuto managementu mohly oba druhy přežít.

Stepní společenstvo na Pitkovické stráni dnes tvoří pouze teplomilná papáskovka *Caucasotachea vindobonensis*, která tu do dnešní doby nebyla známa a šíří se pravděpodobně díky oteplování, a *Vallonia costata* spolu s některými mezofilními druhy, jako jsou *Cochlicopa lubrica* a *Nesovitrea hammonis*. Druhově i početně chudé společenstvo drobných druhů krátkostébelných trávníků, o kterém se zmiňuje LOŽEK (1941–2007) tu zřejmě zcela zaniklo. Podobně se v lomu Rohožník (Obr. 15) neudržela stepní *Chondrula tridens*, která zřejmě stejně jako kriticky ohrožená *Helicopsis striata* v Hloubětíně ustoupila zarůstající krajině. I těmto stanovištím by prospělo kosení či pastva. Druhem novým pro zkoumanou oblast, a zároveň vyskytujícím se ve volné přírodě České republiky zřídka, je drobný a skrytě žijící spirálovník *Lucilla scintilla*. Tento drobný zemní plž byl dosud znám pouze ze tří českých



Obr. 13. Pramen Pitkovického potoka u Všechrom. Foto Dagmar Říhová.

Fig. 13. The spring of the brook Pitkovický potok near Všechromy. Photo by Dagmar Říhová.

lokalit (HORSÁK et al. 2009, HORSÁK et al. 2024). Tak jako v případě dvou ze tří původně známých lokalit, i v lesoparku Prknovka byl spirálovník nalezen v náplavu. Není to jediný nový přistěhovalec. Díky průzkumům pražského prostoru byla za posledních pár let nalezena řada nových lokalit tmavoretky bělavé, *Monacha cartusiana*, a jihovýchod Prahy není výjimkou. Setkat se s ní můžeme podél Říčanského potoka i Rokytky. A zdá se, že podobným tempem se Prahou šíří i další jižní element, tenkostěnka *Hygromia cinctella*, u níž od r. 2010, kdy byla v Praze poprvé objevena (ŘÍHOVÁ & JUŘIČKOVÁ 2011), vzrůstá počet nových lokalit. Kromě břehu Rokytky v Hloubětíně (Obr. 16) žije také na ruderalní ploše v Horních Počernicích v ulici Náchodská (Korábek, Repaský, nepublikovaný údaj), v ulici Staré Náměstí v Praze-Ruzyni (Kacl, nepublikovaný údaj), v jižní části zoologické zahrady v Praze-Troje (Lambert, Škodová, Říhová, nepublikovaný údaj), anebo na předzahrádce MFF v ulici Ke Karlovu (Říhová, nepublikovaný údaj). Dalším novým druhem pro Prahu je slimáček *Deroceras invadens*, který byl dosud z Čech znám jen z několika málo míst (HUTCHINSON et al. 2013). Významný podíl hodnocené fauny představují kromě ne-

původních i synantropní či hemisynantropní druhy, což odpovídá poloze studované oblasti v pražské aglomeraci. Jedná se o šířící se západoevropskou páskovku *Cepaea nemoralis* nebo jihoevropského dravého plže *Oxychilus draparnaudi* a celou řadu nahých plžů – *Arion distinctus*, *Arion fasciatus*, *Deroceras agreste*, *Deroceras sturanyi*, *Limax maximus*. Z této skupiny pouze *Tandonia budapestensis* nebyla současnými průzkumy potvrzena.

Co se týče fauny vodních měkkýšů, naše průzkumy na ně nebyly zaměřeny a nálezy, které uvádíme, jsou příležitostné, náhodné povahy. Bahnitě tůň vyhovují levotočce *Aplexa hypnorum*, která se rovněž řadí mezi ohrožené druhy naší fauny. Z nepůvodních druhů se sem rozšířil novozélandský drobný písečník *Potamopyrgus antipodarum*, který se šíří i v řadě dalších drobných toků ve středních Čechách (Beran, nepublikované údaje).

### Závěr

Území jihovýchodního cípu Prahy představuje v rámci metropole svébytný prostor, který se od jiných jejích částí liší chladnějším a vlhčím klimatem na rozhraní termofy-



**Obr. 14.** Na kosených vlhkých loukách najdeme drobné vrkoče (*Vertigo antivertigo*, *V. angustior*), ovšem pokud není dodržován management kosení, tyto světlomilní plži vyhynou. Dodnes se na jihovýchodě Prahy udrželi pouze na několika málo lokalitách. Foto Štěpánka Podroužková.

**Fig. 14.** On mowed wet meadows we can find small snails (*Vertigo antivertigo*, *V. angustior*), but if mowing management is not followed, these heliophilic snails will become extinct. To this day, they have survived only in a few locations in the southeast of Prague. Photo by Štěpánka Podroužková.

tika a mezofytika i nižší diverzitou geologického podkladu a s tím souvisejícím jednotnějším reliéfem. Ačkoli se z uvedeného zdá, že se jedná o méně zajímavou část města v poměru s krajinnými celky Prokopského údolí, Divoké Šárky či kaňonu Vltavy, je součástí pestré mozaiky a dotváří svou jinakostí výsadní postavení Prahy coby jednoho z přírodovědně nejzajímavějších a nejpestřejších měst Evropy.

Složení měkkýší fauny tu kopíruje vývojové trendy jiných pravidelně monitorovaných krajinných celků v rámci Prahy. Všeobecný trend zarůstání vyhovuje skupině přizpůsobivých lesních druhů (*Alinda biplicata*, *Perforatella incarnata*, *Discus rotundatus*, *Merdigera obscura*, *Cepaea hortensis* a *Helix pomatia*) které od konce II. světové války postupně ovládly pražské intravilány, vysokou vegetací zarostlá údolí vodních toků či zbytky lesních porostů. Novými zástupci měkkýšů jsou přistěhovalci z jižní Evropy *Deroceras invadens*, *Monacha cartusiana* a *Hygromia cinctella*, kteří se v posledních letech zřejmě šíří po celé střední Evropě.

Návaznost na původní lesní porosty dokládá výskyt citlivějších lesních druhů, které v bezprostřední blízkosti starosídelní oblasti nejsou běžné. Kromě druhů známých zde desítky let (*Clausilia pumila*, *Semilimax semilimax* nebo *Sphyradium doliolum*) byl na jihovýchodě Prahy poprvé nalezen také další lesní prvek, *Daudebardia brevipes*. Rovněž objev drobného druhu *Lucilla scintilla*, o kterém máme obecně zatím jen velmi málo údajů, dokládá dynamiku měkkýších společenstev a fakt, že faunistické snahy přinášejí zajímavé poznatky i v oblastech po léta prozkoumávaných.

#### Poděkování

Autoři děkují za finanční podporu projektu Granty na podporu projektů ke zlepšení životního prostředí hl. m. Prahy 2021 (projekt č. 213/2022) a projektu Cooperatio (COOP). Poděkování též patří Luboši Beranovi za přeurčení sporných druhů mlžů a Michalovi Horsákovi za ověření determinace schránky spirálovníčka *L. scintilla*.



**Obr. 15.** Křemencový lom Rohožník v Dubči býval domovem stepního plže *Chondrula tridens*. V důsledku nedostatečné péče o xerothermní lokalitu však tento plž vymizel. Foto Dagmar Říhová.

**Fig. 15.** The Rohožník quartz quarry in Dubeč used to be home to the steppe snail *Chondrula tridens*. However, because of insufficient care for the xerothermic site, this snail disappeared. Photo by Dagmar Říhová.

## Literatura

- BERAN L., JUŘIČKOVÁ L. & HORSÁK M., 2017: Mollusca (měkkýši). – In: HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí [Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates]. – Příroda, Praha, 36: 70–76. (in Czech)
- HORSÁK M., 2003: How to sample mollusc communities in mires easily. – *Malacologica Bohemoslovaca*, 2: 11–14. <https://doi.org/10.5817/MaB2003-2-11>
- HORSÁK M., ŠTEFFEK J., ČEJKA T., LOŽEK V. & JUŘIČKOVÁ L., 2009: Occurrence of *Lucilla scintilla* (R.T. Lowe, 1852) and *Lucilla singleyana* (Pilsbry, 1890) in the Czech and Slovak Republics – with remarks how to distinguish these two non-native minute snails. – *Malacologica Bohemoslovaca*, 8: 24–27. <https://doi.org/10.5817/MaB2009-8-24>
- HORSÁK M., JUŘIČKOVÁ L. & PÍCKA J., 2013: Měkkýši České a Slovenské republiky. Molluscs of the Czech and Slovak Republics. – Kabourek, Zlín, 264 pp. ISBN 978-80-86447-15-5 (in Czech and English)
- HORSÁK M., ČEJKA T., JUŘIČKOVÁ L., BERAN L., HORÁČKOVÁ J., DVOŘÁK L., COUFAL R., MAŇAS M. & HORSÁKOVÁ V., 2024: Check-list and distribution maps of the molluscs of the Czech and Slovak Republics. – Online at <http://mollusca.sav.sk/malacology/checklist.htm>, checklist updated on May 14, 2024, maps updated on April 18, 2023. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11518034>
- HUTCHINSON J., REISE H. & ROBINSON D., 2013: A biography of an invasive terrestrial slug: the spread, distribution and habitat of *Deroceras invadens*. – *NeoBiota*, 23: 17–64. <https://doi.org/10.3897/neobiota.23.7745>
- JUŘIČKOVÁ L., 1995: Měkkýši fauna Velké Prahy a její vývoj pod vlivem urbanizace [Molluscan fauna in the territory of Prague agglomeration and its development in urban influence]. – *Natura Pragensis*, 12: 1–212 pp. (in Czech)
- JUŘIČKOVÁ L., HORSÁK M., HORÁČKOVÁ J., ABRAHAM V. & LOŽEK V., 2014: Patterns of land-snail succession in Central Europe over the last 15,000 years: main changes along environmental, spatial and temporal gradients. – *Quaternary Science Reviews*, 93: 155–166. <https://doi.org/10.1016/j.quascirev.2014.03.019>
- KUBÍKOVÁ J., LOŽEK V., ŠPRYŇAR P. et al.: 2005 Praha [Prague]. – In: MACKOVČIN P. & SEDLÁČEK M. (eds.): Chráněná území ČR, svazek XII, AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 304 pp.
- LOŽEK V., 1941–2007: Deníky [Diaries]. – Ms., dept. in Národní muzeum, Přírodovědecké muzeum, Praha. (in Czech)
- LOŽEK V. 1956: Klíč československých měkkýšů [Key of Czechoslovak Molluscs]. – Slovenská akademie vied, Bratislava, 437 pp. (in Czech)
- LOŽEK V., 1964: Quartärmollusken der Tschechoslowakei [Quaternary Molluscs of Czechoslovakia]. – ČSAV, Praha, 374 pp. (in German)
- LOŽEK V., 1985–2010: Monitoring Pitkovického potoka a Uhřetěveské obory [Monitoring of Pitkovický brook and Obora v Uhřetěvsi]. – MS dept. in Národní muzeum, Přírodovědecké muzeum, Praha. (in Czech)
- LOŽEK V. & PFLEGER V., 1988: Výzkum měkkýšů chráněných území v Praze [Research of molluscs of protected areas in Prague]. – *Natura Pragensis* 6, Praha, 125 pp. (in Czech)
- MICHÁLKOVÁ R., 1989: Malakozoologický průzkum v okolí potoka Rokytka [Malacozoological survey on Rokytka brook]. – Diplomová práce, depon. in. PFF UK. 68 pp. (in Czech)
- PETRBOK J., 1938: Ulitnatí měkkýši čeští Národního musea v Praze [Czech shelled molluscs in the National Museum in Prague]. – *Časopis Národního muzea, oddíl přírodovědný*, Praha, CXII: 95–106. (in Czech)
- PODROUŽKOVÁ Š., DRVOTOVÁ M., ŘÍHOVÁ D. B. & JUŘIČKOVÁ L., 2021: Měkkýši Přírodní rezervace Prokopské údolí v Praze [Molluscs of the Prokopské údolí Nature Reserve in Prague]. – *Malacologica Bohemoslovaca*, 20: 37–55. <https://doi.org/10.5817/MaB2021-20-37>
- PODROUŽKOVÁ Š., ŘÍHOVÁ D., ŠKODOVÁ J., KOCURKOVÁ A., DRVOTOVÁ M. & JUŘIČKOVÁ L., 2022: Měkkýši Trojské kotliny a okolí v Praze [Molluscs of the Trojská kotlina and its surroundings in Prague]. – *Malacologica Bohemoslovaca*, 21: 65–94. <https://doi.org/10.5817/MaB2022-21-65>
- ŘÍHOVÁ D. & JUŘIČKOVÁ L., 2011: The Girdled Snail *Hygromia cinctella* (Draparnaud, 1801) new to the Czech Republic. – *Malacologica Bohemoslovaca*, 10: 35–37. <https://doi.org/10.5817/MaB2011-10-35>
- SKALICKÝ V., 1988: Regionálně fytogeografické členění [Regional phytogeographic division]. – In: HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds) et al. Květena České socialistické republiky 1. Vydání 1. Praha: Academia. 557 pp., 1 skl. mapa, pp. 103–121. (in Czech)

**Příloha 1.** Údaje o výskytu měkkýšů z deníků Vojena Ložka (LOŽEK 1941–2007), z jeho sbírky a také z prací JUŘIČKOVÉ (1995) a MICHÁLKOVÉ (1989), které se týkají studované oblasti. Údaje jsou uvedeny v tomto pořadí: datum sběru, druh, obec, oblast, chráněné území, název a popis lokality, souřadnice (°N, °E), autor sběru, determinoval, metoda sběru (HV = hrabankový vzorek, RS = ruční sběr), zdroj údajů, kvadrát. <http://mollusca.sav.sk/pdf/23/23.Rihova-app1.xlsx>

**Appendix 1.** Location data of mollusc species from Vojen Ložek's diaries (LOŽEK 1941–2007) recorded in the studied area, from his collection and JUŘIČKOVÁ (1995) and MICHÁLKOVÁ (1989). Data are as follows: date of coll., species, municipality, broader area, protected area, name and locality description, coordinates (°N, °E), leg., det., collection method (HV = litter layer sampling, RS = hand picking); data source; faunistic square of the mapping grid system. <http://mollusca.sav.sk/pdf/23/23.Rihova-app1.xlsx>

**Příloha 2.** Zápis jednotlivých nálezů měkkýšů zjištěných během průzkumů v letech 2022 a 2023. Údaje jsou uvedeny v tomto pořadí: číslo lokality v článku, datum sběru, druh, počet jedinců, obec, oblast, chráněné území, název lokality, popis biotopu, souřadnice (°N, °E), nadmořská výška, autor sběru, determinoval, metoda sběru (HV = hrabankový vzorek, RS = ruční sběr, N = náplav, MV = mokrý výplav), kvadrát. <http://mollusca.sav.sk/pdf/23/23.Rihova-app2.xlsx>

**Appendix 2.** Location data of mollusc species recorded in 2022 and 2023. Data are as follows: loc. number corresponding with the number from the list of localities, date of coll., species, number of specimens, municipality, broader area, protected area, name and locality description, coordinates (°N, °E), elevation, leg., det., collection method (HV = litter layer sampling, RS = hand picking, N = flood deposit, MV = wet sieving); data source; faunistic square of the mapping grid system. <http://mollusca.sav.sk/pdf/23/23.Rihova-app2.xlsx>



**Obr. 16.** V posledních desetiletích se na stále více místech v Praze objevují noví obyvatelé z jižnějších částí Evropy. Mezi nimi i tenkostěnka *Hygromia cinctella*, která byla nalezena na několika místech na březích Rokytky a Říčanského potoka. Nalézt ji můžeme třeba v břehové vegetaci v Hloubětíně. Foto Štěpánka Podroužková.

**Fig. 16.** In recent decades, new residents from the southern parts of Europe have appeared in more and more places in Prague. Among them, the girdled snail *Hygromia cinctella*, which was found in several places on the banks of the brook Rokytka and the brook Říčanský potok. We can find it, for example, in the riparian vegetation in Hloubětín. Photo by Štěpánka Podroužková.

**Tabulka 1.** Druhy nalezené během monitoringu Pitkovického potoka Vojenem Ložkem (LOŽEK 1985–2010) a doplněné o záznamy druhů zjištěných během výzkumu v letech 2022 a 2023 v odpovídající oblasti dřívějších výzkumů (lokality č. 11–16). Druhy jsou řazeny podle příslušnosti k ekologické skupině podle LOŽKA (1964) a JUŘIČKOVÉ et al. (2014) stejně jako u Tab. 2.

**Table 1.** Mollusc species recorded during the monitoring of Pitkovický potok valley by Vojen Ložek (LOŽEK 1985–2010) and supplemented by records of species found during research in 2022 and 2023 in the corresponding area of earlier research (sites no. 11–16). Species are classified into ten ecological groups according to LOŽEK (1964) and JUŘIČKOVÁ et al. (2014), as in Tab. 2.

Eko-skupina / Eco-group		1985	1990	1995	2000	2005	2010	2022–2023
	Druh / Species							
1	<i>Daudebardia brevipes</i> (Draparnaud, 1805)							•
	<i>Ena montana</i> (Draparnaud, 1801)							•
	<i>Merdigera obscura</i> (O. F. Müller, 1774)			•	•	•	•	•
	<i>Perforatella incarnata</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Semilimax semilimax</i> (J. Férussac, 1802)	•				•	•	
2	<i>Aegopinella minor</i> (Stabile, 1864)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Alinda biplicata</i> (Montagu, 1803)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Arianta arbustorum</i> (Linnaeus, 1758)							•
	<i>Arion fuscus</i> (O. F. Müller, 1774)			•	•	•	•	•
	<i>Cepaea hortensis</i> (O. F. Müller, 1774)			•	•	•	•	•
	<i>Cepaea nemoralis</i> (Linnaeus, 1758)							•
	<i>Discus rotundatus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Helix pomatia</i> Linnaeus, 1758	•	•	•	•	•	•	•
3	<i>Arion rufus</i> (Linnaeus, 1758)	•				•	•	
	<i>Clausilia pumila</i> C. Pfeiffer, 1828			•	•	•	•	•
	<i>Urticicola umbrosus</i> (C. Pfeiffer, 1828)							•
4	<i>Caucasotachea vindobonensis</i> (C. Pfeiffer, 1828)							•
5	<i>Deroceras agreste</i> (Linnaeus, 1758)			•		•	•	
	<i>Euomphalia strigella</i> (Draparnaud, 1801)	•	•	•	•	•	•	
	<i>Truncatellina cylindrica</i> (A. Férussac, 1807)				•	•	•	
	<i>Vallonia costata</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	
	<i>Vallonia excentrica</i> Sterki, 1893				•	•	•	
	<i>Vallonia pulchella</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Vertigo pygmaea</i> (Draparnaud, 1801)	•				•	•	
6	<i>Cochlicopa lubricella</i> (Porro, 1838)				•	•	•	
	<i>Tandonia rustica</i> (Millet, 1843)							•
7	<i>Arion distinctus</i> Mabilie, 1868	•	•	•	•	•	•	
	<i>Arion vulgaris</i> Moquin-Tandon, 1855							•
	<i>Boettgerilla pallens</i> Simroth, 1912	•	•	•	•			
	<i>Cochlicopa lubrica</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Deroceras reticulatum</i> (O. F. Müller, 1774)			•		•	•	
	<i>Nesovitrea hammonis</i> (Ström, 1765)	•						•
	<i>Oxychilus cellarius</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	
	<i>Oxychilus draparnaudi</i> (Beck, 1837)							•
	<i>Punctum pygmaeum</i> (Draparnaud, 1801)	•						
	<i>Trochulus hispidus</i> (Linnaeus, 1758)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Vitrina pellucida</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
8	<i>Carychium tridentatum</i> (Risso, 1826)	•	•	•				
	<i>Deroceras laeve</i> (O. F. Müller, 1774)			•		•	•	
	<i>Succinella oblonga</i> (Draparnaud, 1801)	•	•	•				•
	<i>Vertigo angustior</i> Jeffreys, 1830	•				•		
9	<i>Carychium minimum</i> O. F. Müller, 1774	•	•	•				
	<i>Succinea putris</i> (Linnaeus, 1758)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Zonitoides nitidus</i> (O. F. Müller, 1774)	•				•	•	•
10	<i>Bithynia tentaculata</i> (Linnaeus, 1758)							•
	<i>Euglesa subtruncata</i> (Malm, 1855)							•
	<i>Peregriana peregra</i> (O. F. Müller, 1774)		•	•	•	•	•	
	<i>Sphaerium corneum</i> (Linnaeus, 1758)	•						•
	<i>Unio crassus</i> Philipsson, 1788	•						
Celkem druhů / Sum of species		27	19	26	23	30	29	29

**Tabulka 2.** Druhy nalezené během monitoringu Uhříněveské obory Vojenem Ložkem (LOŽEK 1985–2010) a doplněné o záznamy druhů zjištěných během výzkumu v letech 2022 (lokality č. 25–33). Druhy jsou řazeny podle příslušnosti k ekologické skupině podle LOŽKA (1964) a JUŘIČKOVÉ et al. (2014): 1 – striktně lesní, 2 – převážně lesní, 3 – vlhkomilné lesní, 4 – druhy stepí a suchých skal, 5 – druhy otevřených stanovišť, 6 – druhy teplomilné a suchomilné, 7 – euryvalentní druhy, 8 – vlhkomilné druhy, 9 – silně hygrophilní druhy, 10 – vodní druhy.

**Table 2.** Species found during the monitoring of Uhříněveská obora by Vojen Ložek (LOŽEK 1985–2010) and supplemented with records of species found during research in 2022 (localities no. 25–33). Species are classified into ten ecological groups according to LOŽEK (1964) and JUŘIČKOVÁ et al. (2014): 1 – strictly forest, 2 – woodland, 3 – hygrophilous woodland, 4 – species of xeric open habitats, 5 – open-land, 6 – xero and thermophilous species, 7 – euryvalent species, 8 – predominantly hygrophilous, 9 – strictly hygrophilous, 10 – aquatic species.

Eko-skupina / Eco-group		1985	1990	1995	2000	2005	2010	2022
Druh / Species								
1	<i>Acanthinula aculeata</i> (O. F. Müller, 1774)							•
	<i>Arion silvaticus</i> Lohmander, 1937	•	•	•	•	•	•	?•
	<i>Ena montana</i> (Draparnaud, 1801)					•	•	•
	<i>Lehmanna marginata</i> (O. F. Müller, 1774)							•
	<i>Malacolimax tenellus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Merdigera obscura</i> (O. F. Müller, 1774)			•	•	•	•	•
	<i>Perforatella incarnata</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Semilimax semilimax</i> (J. Férussac, 1802)				•	•	•	
2	<i>Aegopinella minor</i> (Stabile, 1864)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Alinda biplicata</i> (Montagu, 1803)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Arion fuscus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Cepaea hortensis</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Cepaea nemoralis</i> (Linnaeus, 1758)							•
	<i>Discus rotundatus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Helix pomatia</i> Linnaeus, 1758	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Limax cinereoniger</i> Wolf, 1803	•	•	•	•	•	•	
3	<i>Arion rufus</i> (Linnaeus, 1758)	•	•	•	•	•	•	
	<i>Clausilia pumila</i> C. Pfeiffer, 1828	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Urticicola umbrosus</i> (C. Pfeiffer, 1828)							•
4	<i>Cecilioides acicula</i> (O. F. Müller, 1774)							•
5	<i>Pupilla muscorum</i> (Linnaeus, 1758)							•
	<i>Vallonia costata</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Vallonia pulchella</i> (O. F. Müller, 1774)							•
7	<i>Arion distinctus</i> Mabille, 1868							•
	<i>Arion fasciatus</i> (Nilsson, 1823)			•	•	•	•	
	<i>Arion vulgaris</i> Moquin-Tandon, 1855						•	•
	<i>Boettgerilla pallens</i> Simroth, 1912							•
	<i>Cochlicopa lubrica</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Limax maximus</i> Linnaeus, 1758							•
	<i>Nesovitrea hammonis</i> (Ström, 1765)	•		•	•	•	•	
	<i>Oxychilus cellarius</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	
	<i>Oxychilus draparnaudi</i> (Beck, 1837)							•
	<i>Trochulus hispidus</i> (Linnaeus, 1758)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Vitrina pellucida</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	
8	<i>Carychium tridentatum</i> (Risso, 1826)							•
9	<i>Carychium minimum</i> O. F. Müller, 1774							•
	<i>Oxyloma elegans</i> (Risso, 1826)							•
	<i>Succinea putris</i> (Linnaeus, 1758)	•	•	•	•	•	•	•
	<i>Zonitoides nitidus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	•
10	<i>Ampullaceana balthica</i> (Linnaeus, 1758)							•
	<i>Bithynia tentaculata</i> (Linnaeus, 1758)							•
	<i>Euglesa casertana</i> (Poli, 1791)	•						
	<i>Galba truncatula</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	•	•	•	•	
	<i>Peregriana peregra</i> (O. F. Müller, 1774)	•		•	•	•	•	
	<i>Physa acuta</i> Draparnaud, 1805	•		•	•	•	•	
	<i>Potamopyrgus antipodarum</i> (Gray, 1843)							•
	<i>Segmentina nitida</i> (O. F. Müller, 1774)							•
	<i>Sphaerium corneum</i> (Linnaeus, 1758)							•
	Druhů celkem / Sum of species		24	20	25	26	27	28

**Tabulka 3.** Souhrnné srovnání nalezených druhů v celé JV části Prahy v letech 1941–2006 s nálezy posledního výzkumu v letech 2022 a 2023. Druhy jsou řazeny podle příslušnosti k ekologické skupině stejně jako u Tab. 1. • – druh přítomen na lokalitě; ?• – u nálezu na příslušné lokalitě byly pochybnosti o přesnosti určení druhu vyjádřeny zkratkou cf. (confer) mezi rodovým a druhovým názvem (podrobnosti v příloze 1 a 2).

**Table 3.** Summary comparison of the species found in the entire SE part of Prague in the years 1941–2006 with the findings of the latest research in the years 2022 and 2023. The species are sorted according to belonging to the ecological group as in Tab. 1. • – species present in the locality; ?• – in the case of the find at the relevant locality, doubts about the accuracy of the species identification were expressed by the abbreviation cf. (confer) between generic and specific name (details in Appendix 1 and 2).

Eko-skupina/ Eco-group		1941–2006	2022–2023
	Druh/Species		
1	<i>Acanthinula aculeata</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Aegopinella nitidula</i> (Draparnaud, 1805)		?•
	<i>Aegopinella pura</i> (Alder, 1830)	•	•
	<i>Arion circumscriptus</i> Johnston, 1828	•	
	<i>Arion silvaticus</i> Lohmander, 1937	•	•
	<i>Daudebardia brevipes</i> (Draparnaud, 1805)		•
	<i>Ena montana</i> (Draparnaud, 1801)	•	•
	<i>Lehmannia marginata</i> (O. F. Müller, 1774)		•
	<i>Malacolimax tenellus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	
	<i>Merdigera obscura</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Perforatella incarnata</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Oxychilus depressus</i> (Sterki, 1880)	?•	
	<i>Semilimax semilimax</i> (J. Férussac, 1802)	•	•
	<i>Sphyradium doliolum</i> (Bruguière, 1792)	•	•
<i>Vertigo pusilla</i> O. F. Müller, 1774		•	
2	<i>Aegopinella minor</i> (Stabile, 1864)	•	•
	<i>Alinda biplicata</i> (Montagu, 1803)	•	•
	<i>Arianta arbustorum</i> (Linnaeus, 1758)		•
	<i>Arion fuscus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Cepaea hortensis</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Cepaea nemoralis</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Discus rotundatus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Eucobresia diaphana</i> (Draparnaud, 1805)	•	
	<i>Fruticicola fruticum</i> (O. F. Müller, 1774)		•
	<i>Helix pomatia</i> Linnaeus, 1758	•	•
	<i>Limax cinereoniger</i> Wolf, 1803	•	•
	<i>Vitrea crystallina</i> (O. F. Müller, 1774)		•
	3	<i>Arion rufus</i> (Linnaeus, 1758)	•
<i>Clausilia pumila</i> C. Pfeiffer, 1828		•	•
<i>Urticicola umbrosus</i> (C. Pfeiffer, 1828)		•	•
4	<i>Caucasotachea vindobonensis</i> (C. Pfeiffer, 1828)		•
	<i>Cecilioides acicula</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Helicopsis striata</i> (O. F. Müller, 1774)	•	
	<i>Chondrula tridens</i> (O. F. Müller, 1774)	•	
	<i>Xerolenta obvia</i> (Menke, 1828)	•	
5	<i>Deroceras agreste</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Euomphalia strigella</i> (Draparnaud, 1801)	•	•
	<i>Pupilla muscorum</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Truncatellina cylindrica</i> (A. Férussac, 1807)	•	•
	<i>Vallonia costata</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Vallonia excentrica</i> Sterki, 1893	•	
	<i>Vallonia pulchella</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Vertigo pygmaea</i> (Draparnaud, 1801)	•	•
6	<i>Cochlicopa lubricella</i> (Porro, 1838)	•	•
	<i>Monacha cartusiana</i> (O. F. Müller, 1774)		•
	<i>Tandonia rustica</i> (Millet, 1843)	•	•
7	<i>Arion distinctus</i> Mabilie, 1868	•	•
	<i>Arion fasciatus</i> (Nilsson, 1823)	•	•
	<i>Arion vulgaris</i> Moquin-Tandon, 1855	•	•
	<i>Boettgerilla pallens</i> Simroth, 1912	•	•
	<i>Cochlicopa lubrica</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Deroceras invadens</i> Reise, Hutchinson, Schunack & Schlitt, 2011		•
	<i>Deroceras reticulatum</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Euconulus fulvus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	
	<i>Helicigona lapicida</i> (Linnaeus, 1758)	•	



Tabulka 3. Pokračování.

Table 3. Continued.

Eko-skupina/ Eco-group		1941–2006	2022–2023
Druh/Species			
7	<i>Hygromia cinctella</i> (Draparnaud, 1801)		•
	<i>Limax maximus</i> Linnaeus, 1758		•
	<i>Lucilla scintilla</i> (R. T. Lowe, 1852)		•
	<i>Nesovitrea hammonis</i> (Ström, 1765)	•	•
	<i>Oxychilus cellarius</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Oxychilus draparnaudi</i> (Beck, 1837)	•	•
	<i>Punctum pygmaeum</i> (Draparnaud, 1801)	•	•
	<i>Tandonia budapestensis</i> (Hazay, 1880)	•	
	<i>Trochulus hispidus</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
<i>Vitrina pellucida</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	
8	<i>Carychium tridentatum</i> (Risso, 1826)	•	•
	<i>Columella edentula</i> (Draparnaud, 1805)	•	•
	<i>Deroceras laeve</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Deroceras sturanyi</i> (Simroth, 1894)	?•	•
	<i>Succinella oblonga</i> (Draparnaud, 1801)	•	•
	<i>Trochulus villosulus</i> (Rossmässler, 1838)	•	
	<i>Vertigo angustior</i> Jeffreys, 1830	•	•
	<i>Vertigo substriata</i> (Jeffreys, 1833)	•	
9	<i>Carychium minimum</i> O. F. Müller, 1774	•	•
	<i>Oxyloma elegans</i> (Risso, 1826)	•	•
	<i>Pseudotrichia rubiginosa</i> (Rossmässler, 1838)	•	
	<i>Succinea putris</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Vallonia enniensis</i> (Gredler, 1856)	•	
	<i>Vertigo antivertigo</i> (Draparnaud, 1801)	•	•
<i>Zonitoides nitidus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•	
10	<i>Acroloxus lacustris</i> (Linnaeus, 1758)	•	
	<i>Ampullaceana balthica</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Ancylus fluviatilis</i> O. F. Müller, 1774	•	
	<i>Anisus spirorbis</i> (Linnaeus, 1758)	•	
	<i>Anisus vortex</i> (Linnaeus, 1758)	•	
	<i>Anodonta anatina</i> (Linnaeus, 1758)	•	
	<i>Anodonta cygnea</i> (Linnaeus, 1758)		•
	<i>Aplexa hypnorum</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Bithynia tentaculata</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Euglesa casertana</i> (Poli, 1791)	•	
	<i>Euglesa subtruncata</i> (Malm, 1855)	•	•
	<i>Galba truncatula</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Gyraulus albus</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Gyraulus parvus</i> (Say, 1817)	•	
	<i>Hippeutis complanatus</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Lymnaea stagnalis</i> (Linnaeus, 1758)	•	
	<i>Peregriana peregra</i> (O. F. Müller, 1774)	•	
	<i>Physa acuta</i> Draparnaud, 1805	•	•
	<i>Planorbarius corneus</i> (Linnaeus, 1758)	•	
	<i>Planorbis planorbis</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Potamopyrgus antipodarum</i> (Gray, 1843)		•
	<i>Radix auricularia</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Segmentina nitida</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Sphaerium corneum</i> (Linnaeus, 1758)	•	•
	<i>Sphaerium lacustre</i> (O. F. Müller, 1774)	•	•
	<i>Stagnicola palustris</i> (O. F. Müller, 1774)	•	
	<i>Stagnicola turricula</i> (Held, 1836)	•	
	<i>Unio crassus</i> Philipsson, 1788	•	
	<i>Valvata piscinalis</i> (O. F. Müller, 1774)		•
	<i>Viviparus contectus</i> (Millet, 1813)	•	
<i>Viviparus viviparus</i> (Linnaeus, 1758)	•		
Celkem druhů / Sum of species		95	81



